कनानवरील विजय

एड्रियन एबेन्स
केविन ज. मुलिन्स्

कनान वरील विजय

एड्रियन एबेन्स & केविन ज. मुलिन्स्

fatheroflove.info

May, 2025

या पुस्तकाचा मराठी अनुवाद भाऊ जोएल एलिझाबेथ सालवी यांनी केला आहे आणि पुस्तकाचे पुनर्वाचन ताई वोईलेट डिसोझा यांनी केले आहे.

सामग्री

वास्तविकतेचा सामना.. 4

सर्वांना तोंड द्यावा लागणारा एक गंभीर प्रश्न..5

सैतानाकडून देवाबद्दलची फसवी मांडणी.. 7

कनान घेण्याची देवाची मूळ योजना...9

इस्राएलाची देवाबद्दलची भीती... 10

अमालेकसोबतचा एक महत्त्वाचा क्षण...11

वारशाने मिळालेली तलवार...13

परमेश्वराने सांगितले ते सर्व आम्ही करू..21

चाळीस वर्षांनंतर..22

मोशेने आज्ञा न पाळता खडकावर वार केला...25

इस्राएल ने प्रतिज्ञा घेतली...26

देव इस्राएलला जे हवे ते देत आहे... 27

दहशतीच्या मूर्तीचे प्रकाशन...30

दया न दाखवता न्याय...32

वैभवाची झलक...34

ख्रिस्ताच्या प्रकाशात देवाला पाहणे...35

वास्तविकतेचा सामना

अनुवाद २:३४ त्या वेळी आपण त्याची सर्व नगरे घेतली आणि प्रत्येक नगराचा, त्यांतील पुरुष, स्त्रिया व मुलेबाळे ह्यांच्यासह समूळ नाश केला; आपण त्यांतला कोणीही शिल्लक ठेवला नाही;

अशा वचनांवर नजर गेल्यावर मन सुन्न होतं आणि आत्म्याला एक वेगळाच भय आणि धक्का बसतो. काही लोक ह्याला लढणाऱ्या पुरुषांचा वध "युद्धाची अपरिहार्यता" म्हणून समजून घेतात, पण एका इस्राएली सैनिकाने एका निरागस लहान मुलाला तलवारीवर मेलेलं पाहणं, ही कल्पनाच असह्य वाटते.

माझ्यासाठी तरी ही गोष्ट अंगावर शहारे आणते – एक प्रकारची खोल चीड आणि अतिशय वेदना निर्माण होते. आणि या सगळ्यात अधिक त्रासदायक बाब ही आहे की बायबल या गोष्टींना केवळ मान्यता देत नाही, तर काही ठिकाणी त्या करण्याची आज्ञाही देतो.

अनुवाद ७:२ आणि तुझा देव परमेश्वर त्यांना तुझ्या हवाली करील व तू त्यांचा पराभव करशील, तेव्हा त्यांचा समूळ नाश कर; त्यांच्याशी करारमदार करू नकोस व त्यांच्यावर दया करू नकोस.

यहोशवा ११:१२: परमेश्वराचा सेवक मोशे ह्याच्या आज्ञेप्रमाणे यहोशवाने त्या राजांची सर्व नगरे सर्व राजांसह हस्तगत करून त्यांना तलवारीने ठार मारले व त्यांचा समूळ नाश केला.

यहोशवा १०:४० ह्या प्रकारे यहोशवाने त्या सर्व देशाचा म्हणजे डोंगराळ प्रदेश, नेगेब, तळवट व उतरण ह्यांतील सर्व प्रांत आणि त्यांचे राजे ह्यांचा धुव्वा उडवला; कोणालाही जिवंत राहू दिले नाही; इस्राएलाचा देव परमेश्वर ह्याने आज्ञा केल्याप्रमाणे सर्व प्राण्यांचा त्याने समूळ नाश केला.

काही अभ्यासक म्हणतात की "पूर्णतः नष्ट करणे" या शब्दाचा नेहमीचा अर्थ माणसांचा पूर्ण संहार असा नसतो. काही वेळा यालाच 'बॅन' म्हणतात – म्हणजे त्या वस्तू किंवा लोकांना देवासाठी वेगळं ठेऊन त्याग करणं. पण जर खरोखर त्या लोकांचा संपूर्ण नाश झाला असता, तर मग देवाने इस्राएलला हे का सांगितलं असतं की, "त्यांच्याशी विवाह करू नका"?

अनुवाद ७:२–४ आणि तुझा देव परमेश्वर त्यांना तुझ्या हवाली करील व तू त्यांचा पराभव करशील, तेव्हा त्यांचा समूळ नाश कर; त्यांच्याशी करारमदार करू नकोस व त्यांच्यावर दया करू नकोस. त्यांच्याशी सोयरीक करू नकोस; आपल्या मुली त्यांच्या

मुलांना देऊ नकोस व त्यांच्या मुली आपल्या मुलांना करू नकोस; कारण ते लोक तुझ्या मुलाला माझ्यापासून बहकवतील; आणि अन्य देवांची सेवा करायला लावतील. त्यामुळे तुमच्यावर परमेश्वराचा कोप भडकेल व तो तात्काळ तुमचा नाश करील.

ही विसंगती यामुळे वाटते की इस्राएल जेव्हा एखाद्या शहरावर हल्ला करायचा, तेव्हा आधी त्यांच्याशी शांततेचा प्रस्ताव द्यायचा. जर त्या शहराने शांती स्वीकारली, तर त्यांना कर देणारे म्हणून स्वीकारायचं आणि त्यांच्या मूर्तीपूजेला पूर्णपणे संपवायचं.

अनुवाद २०:१०–११ युद्ध करायला तू एखाद्या नगरावर स्वारी करशील तेव्हा त्याच्याशी तहाचे बोलणे करून पाहा. त्या नगराने तहाचे बोलणे कबूल करून वेस उघडली तर त्या नगरात जे लोक सापडतील ते तुझे वेठबिगार करणारे व दास होतील.

अनुवाद ७:५ त्या लोकांशी तुम्ही अशा प्रकारे वागावे : त्यांच्या वेद्या पाडून टाका, त्यांचे स्तंभ फोडून टाका, त्यांच्या अशेरा मूर्ती तोडून टाका आणि त्यांच्या कोरीव मूर्ती अग्नीत जाळून टाका.

पण हे सगळं समजून घेतलं, तरीही हे ख्रिस्ताच्या शिकवणींपासून खूप दूर वाटतं – कारण ख्रिस्ताचा जीव वाचवण्यावर भर आहे, नष्ट करण्यावर नव्हे.

मत्तय २६:५२: तेव्हा येशू त्याला म्हणाला, “तुझी तलवार परत जागच्या जागी घाल, कारण तलवार धरणारे सर्व जण तलवारीने नाश पावतील.

लूक ९:५४–५६ तेव्हा त्याचे शिष्य याकोब व योहान हे पाहून म्हणाले, “हे प्रभू, एलीयाने केले होते तसेच आकाशांतून अग्नीने पडून त्याचा नाश करावा म्हणून आम्ही आज्ञा करावी, अशी तुझी इच्छा आहे काय?” परंतु त्याने वळून त्यांना धमकावले आणि म्हटले, “तुम्ही कोणत्या आत्म्याचे आहात हे तुम्हास ठाऊक नाही; कारण मनुष्याचा पुत्र मनुष्यांच्या जीवाचा नाश करायला नाही, तर त्यांना तारायला आला आहे.” मग ते दुसऱ्या गावाला गेले.

सर्वांना तोंड द्यावा लागणारा एक गंभीर प्रश्न

देवाच्या स्वभावाला समजून घेणे हे केवळ बुद्धीच्या पातळीवर होणारे एक संघर्ष आहे—हे समजणं काही आश्चर्यकारक नाही. हा संघर्ष याकोबाने देवदूताशी केलेल्या कुस्तीच्या कथेद्वारे अगदी स्पष्ट होते. याकोबाला ज्या व्यक्तीशी तो झगडत होता, त्याची ओळख पटत नव्हती. त्याला वाटलं की हा देवदूत त्याचा शत्रू आहे—त्याला संपवण्यासाठी आलेला आहे. पण खरे तर, तो त्याचा प्रेमळ तारणारा होता—जो त्याला

वाचवण्यासाठी आलेला होता.

उत्पत्ती ३२:२४-३० — याकोब एकटाच मागे राहिला, तेव्हा कोणा पुरुषाने त्याच्याशी पहाट होईपर्यंत झोंबी केली. याकोबावर आपली सरशी होत नाही हे पाहून त्याने त्याच्या जांघेस स्पर्श केला तेव्हा याकोब त्याच्याशी झोंबी करत असता ती उखळली. मग तो म्हणाला, “पहाट होत आहे, मला जाऊ दे.” तो म्हणाला, “तू मला आशीर्वाद दिल्यावाचून मी तुला जाऊ द्यायचा नाही.” त्याने मग त्याला विचारले, “तुझे नाव काय?” तो म्हणाला, “याकोब.” त्यावर तो त्याला म्हणाला, “ह्यापुढे तुला याकोब म्हणणार नाहीत, तर इस्राएल म्हणतील, कारण तू देवाशी व मनुष्यांशी झगडून प्रबळ ठरला आहेस.” मग याकोबाने विचारले, “तुझे नाव काय ते सांग.” तो म्हणाला, “माझे नाव का विचारतोस?” मग त्याने त्याला तेथेच आशीर्वाद दिला. मग याकोबाने त्या ठिकाणाचे नाव पनीएल (देवाचे मुख) असे ठेवले, तो म्हणाला, “कारण मी देवाचे मुख प्रत्यक्ष पाहूनही माझा प्राण वाचला.”

योहान १:१, २, १४, १८ — प्रारंभी शब्द होता, शब्द देवासह होता आणि शब्द देव होता. तोच प्रारंभी देवासह होता. शब्द देही झाला व त्याने आमच्यामध्ये वस्ती केली, आणि आम्ही त्याचा गौरव पाहिला. तो पित्यापासून आलेल्या एकुलत्या एकाचा गौरव असावा असा अनुग्रह व सत्य ह्यांनी परिपूर्ण होता. देवाला कोणीही कधीच पाहिले नाही; जो एकुलता एक जन्मलेला पुत्र देवपित्याच्या उराशी असतो त्याने त्याला प्रकट केले आहे.

याकोबाने देवाला प्रत्यक्ष पाहिले—पण तो देवाचा एकुलता एक पुत्र होता, हे त्याला फक्त झगडून जिंकल्यानंतरच समजले. याकोब त्या संघर्षात टिकून राहिला, याचे एकमेव कारण म्हणजे ख्रिस्ताने त्याला विचारले, "तुझे नाव काय आहे?" याने याकोबाला कबुली द्यायला भाग पाडले. 'याकोब' या नावाचा अर्थ आहे ‘हेराफेरी करणारा’—कारण त्याने आपल्या भावाचा अधिकार चोरला होता आणि आपल्या वडिलांची फसवणूक केली होती. आता मात्र याकोब त्या स्वर्गदूताकडे आशीर्वादासाठी विनवणी करत होता. ख्रिस्ताने याकोबाचा मांडीचा भाग विस्थापित केल्यावर याकोब काहीच करू शकत नव्हता—फक्त आपल्या तारणाऱ्यावर आधार ठेवत राहिला आणि आशीर्वादाची आस लावून राहिला. त्या वेळी याकोबाला समजले की आपला देव सदैव करुणामय आहे—आणि त्याने त्या करुणेवर स्वतःला पूर्णपणे सोपवले. म्हणून ख्रिस्ताने याकोबाचे नाव बदलून 'इस्राएल' ठेवले—याचा अर्थ आहे "विजेता" किंवा "राजासारखा सामर्थ्यशाली".

फक्त तेच लोक ख्रिस्तासारखा आशीर्वाद मिळवतील जे देव करुणामय आहे, यावर ठाम विश्वास ठेवून त्याला चिकटून राहतात. जुन्या करारातील काही गोष्टी आणि येशूच्या नवीन करारातील विधानं यांच्यात एक संघर्ष निर्माण झाल्यासारखा

वाटतो—याच संघर्षामुळे आपल्या मनात सैतानाने पेरलेले बीज अंकुरते—की देव करुणाशून्य आहे. जर आपण आपला स्वर्गीय पिता खरोखर करुणामय आहे हे शिकले नसेल, तर हा विरोधाभास आपल्या तारणाऱ्याशी एक दीर्घ झगडा निर्माण करतात. मनात दडपून ठेवलेली नाराजी या गोष्टी वाचताना उफाळून येते. रिचर्ड डॉकिन्स, स्टीफन फ्राय आणि इतर अशा अनेकांनी हीच कटूता दाखवून दिली आहे—सैतानाने सुरू केलेल्या खोट्याचे तेच फळ आहे. ही एक अशी खोटी प्रतिमा आहे जी देवाला एक क्रूर, मनमानी करणारा हुकूमशहा म्हणून दाखवते—आणि यामुळे अनेक मानवी मनं त्याच्यावर संतापतात आणि शेवटी त्याला नाकारतात. आजकालचे हे 'नास्तिकवादी' देवाला हिंसक, निर्दयी आणि अन्यायी म्हणत जे प्रचार करतात, त्यामुळे अनेक लोक देवावरचा विश्वासच सोडून देतात.

याउलट, काही जण देव करुणामय आहे हे सिद्ध करताना आदामाची पत्नी हवेसारखे वचनामध्ये काहीतरी 'घालतात'. काहीजण 'सर्वच लोक तारण पावतील' असे शिकवणाऱ्या सर्वव्यापक उद्धाराच्या भ्रमात सापडतात. तर काहीजण बायबलाच्या जुन्या कराराला "ते त्यांच्या काळानुसार योग्य ते करत होते" असे उच्च-आलोचनात्मक स्पष्टीकरण देऊन बाजूला सारतात. अशा प्रकारे, बायबलच्या थेट व स्वाभाविक वचनावरील विश्वास ढासळतो—आणि सर्पाने आपल्या फसवेपणाच्या वेटोळ्यात आत्म्याचा श्वास गुदमरतो.

सैतानाकडून देवाबद्दलची फसवी मांडणी

सैतान सुरुवातीपासूनच देवाच्या स्वभावाबाबत चुकीचे चित्र रंगवत आला आहे.

योहान ८:४३-४४ – तुम्ही माझे बोलणे का समजून घेत नाही? ह्याचे कारण हेच की, तुमच्याने माझे वचन ऐकवत नाही. तुम्ही आपला बाप सैतान ह्यापासून झाला आहात आणि तुमच्या बापाच्या वासनांप्रमाणे करू इच्छिता. तो प्रारंभापासून मनुष्यघातक होता आणि तो सत्यात टिकला नाही; कारण त्याच्यामध्ये सत्य नाही. तो खोटे बोलतो तेव्हा तो स्वतःचे बोलतो; कारण तो लबाड व लबाडीचा बाप आहे.

सैतानाची ही योजना सुरुवातीपासूनच राहिली आहे – देवाच्याच स्वभावाला सैतान आपल्या स्वतःच्या वाईट गुणांनी झाकतो, जेणेकरून लोक देवाला नाकारतील.

१ पेत्र ५:८ – सावध असा, जागे राहा; तुमचा शत्रू सैतान हा गर्जणाऱ्या सिंहासारखा कोणाला गिळावे हे शोधत फिरतो. त्याच्याविरुद्ध विश्वासात दृढ असे उभे राहा; कारण

तुम्हांला माहीत आहे की, जगातील तुमच्या बंधुवर्गाला अशीच दु:खे भोगावी लागत आहेत.

सैतानच नाश आणि संहार करायला शोध घेत असतो. तो आपली सर्व फसवणूक करणारी ताकद वापरतो, जेणेकरून आपण देवाच्या दयाळूपणाला अंध राहू – आणि त्याला एक नाश करणारा आणि अत्याचारी समजू.

यहेज्केल ३६:१६-२१ परमेश्वराचे वचन मला पुन्हा प्राप्त झाले की, “मानवपुत्रा, इस्राएल घराणे देशात वस्ती करून राहिले तेव्हा त्यांनी आपल्या आचाराने व कृतींनी तो देश भ्रष्ट केला; त्यांचा आचार माझ्यासमक्ष ऋतुमती स्त्रीच्या विटाळाप्रमाणे होता. त्यांनी देशात रक्तपात केला व आपल्या मूर्तींनी तो भ्रष्ट केला म्हणून मी देशावर आपल्या संतापाचा वर्षाव केला. मी त्यांची राष्ट्रांमध्ये पांगापांग केली, देशोदेशी त्यांची दाणादाण झाली; त्यांच्या आचाराप्रमाणे व कृतींप्रमाणे मी त्यांचा न्याय केला. ज्या ज्या देशात ते गेले तेथे तेथे त्यांनी माझ्या पवित्र नामास बट्टा लावला; लोक त्यांच्याविषयी म्हणत की, ‘हे परमेश्वराचे लोक आहेत, हे त्याच्या देशातून बाहेर निघाले आहेत.’ परंतु इस्राएल घराणे ज्या ज्या राष्ट्रांत गेले तेथे तेथे त्याने माझ्या पवित्र नामास बट्टा लावला, तेव्हा मी आपल्या नामास जपलो.

जेव्हा देव म्हणतो की “माझं नाव त्यांनी कलंकित केलं,” त्याचा अर्थ असा नाही की त्यांनी देवाचं नाव चुकीने उच्चारलं. बायबलमधील “नाव” म्हणजे व्यक्तीचा स्वभाव. इस्राएल लोकांनी त्यांच्या मूर्तीपूजेने आणि रक्तपाताने देवाच्या स्वभावाला (नावाला) कलंकित केलं.

निर्गम ३३:१८-१९ तो म्हणाला, “कृपा करून मला तुझे तेज दाखव.” तो म्हणाला, “मी आपले सर्व चांगुलपण तुझ्यापुढे चालवीन; तुझ्यासमोर ‘परमेश्वर’ ह्या नावाची मी घोषणा करीन; ज्याच्यावर कृपा करावी असे वाटेल त्याच्यावर मी कृपा करीन आणि ज्याच्यावर दया करावी असे वाटेल त्याच्यावर दया करीन.

देवाचं “नाव” म्हणजे त्याचा स्वभाव – जो त्याच्या चांगुलपणाने, दयाळूपणाने आणि करुणेने प्रकट होतो. देवाची “महिमा” म्हणजे त्याचे पवित्र गुणधर्म – हेच मोशे पाहू इच्छित होता. पण इस्राएल लोक हेच अनुभवू शकले नाहीत आणि जगालाही देवाचा खराखुरा स्वभाव दाखवू शकले नाहीत.

सैतानच मानवजातीला निर्दयतेने, लिंग-वय न पाहता, मारण्यासाठी प्रवृत्त करतो. खरी कसोटी ही आहे – आपण बायबल योग्य रीतीने वाचतो का? त्याचा अर्थ न बदलता, देवाच्या खऱ्या स्वभावाचं प्रकटीकरण करू शकतो का? कधी कधी, आपण खरंच देवाच्या दयेला ओळखू लागलो की, आपल्याला वाटू शकतं की तोच आपला शत्रू आहे –

आपल्याला त्रास देणारा. पण आपण जर देवाच्या दयेवर विश्वास ठेवून चिकटून राहिलो, तर तो आशीर्वाद देईल. माझं ठाम मत आहे की जर एखाद्याला देवाचा स्वभाव समजला नाही, तर सैतान त्याच्यावर विजय मिळवेल – कारण त्याने सत्य शोधायचा प्रयत्नच केला नाही. आपल्याला परमपित्याच्या स्वभावाचं खरं रूप जाणून घ्यावं लागेल – हे अत्यंत आवश्यक आहे, कारण शेवटच्या काळात, जो कोणी देवाच्या खऱ्या स्वभावाला ओळखतो आणि त्यावर विश्वास ठेवतो, त्याच्यावरच शिक्का मारला जाईल. सैतानाने जशी सुरुवात देवाच्या स्वभावाविषयी खोटी प्रतिमा निर्माण करण्याने केली, तशीच शेवटचा संदेशही जगाला कश्याबद्दल असणार आहे? ते म्हणजे देवाच्या प्रेमळ आणि पवित्र स्वभावाचं प्रकटीकरण.

प्रकटीकरण १८:१ – त्यानंतर मी दुसऱ्या एका देवदूताला स्वर्गातून उतरताना पाहिले, त्याला मोठा अधिकार होता; 'आणि त्याच्या तेजाने पृथ्वी प्रकाशित झाली.'

हा देवदूत म्हणजे देवाच्या अंतिम काळातील लोकांचा प्रतिनिधी आहे, जो शेवटचा संदेश जगाला देणार आहे. हे तेज म्हणजे देवाची "महिमा" – म्हणजे त्याचा स्वभाव – आणि हे तेज पृथ्वीवर प्रकाश टाकेल. ही अंतिम वेळ आहे – जगाला देवाच्या प्रेममय स्वभावाचं खरं प्रकटीकरण होणार आहे. आज बरेच लोक त्याच्या स्वभावाचं चुकीचं चित्र रेखाटत आहेत.

यशया ४०:९-१० – सीयोनेस सुवार्ता सांगणारे, उंच डोंगरावर चढ; यरुशलेमेस सुवार्ता सांगणारे, आपला स्वर जोराने उंच कर; कर उंच, भिऊ नकोस; यहूदाच्या नगरांना म्हण, "तुमचा देव पाहा." पाहा, प्रभू परमेश्वर पराक्रम्यासारखा येत आहे; त्याचा भुज त्याचे प्रभुत्व चालवील; पाहा, वेतन त्याच्याजवळ आहे, व प्रतिफळ त्याच्या हाती आहे.

आपण लोकांना सांगायला हवं – "तुमचा देव बघा!" तो जसा आहे तसाच पाहा – "दयाळू व कृपाळू देव, मंदक्रोध, दयेचा व सत्याचा सागर, हजारो जणांवर दया करणारा, अन्याय, अपराध व पाप ह्यांची क्षमा करणारा" (निर्गम ३४:६)

कनान घेण्याची देवाची मूळ योजना

इस्राएलने कनान भूमी ताब्यात घ्यावी यासंदर्भात परमेश्वराने त्यांना कसे मार्गदर्शन केले, ते बघा:

निर्गम २३:२७-३० ज्या ज्या लोकांच्या विरुद्ध तू जाशील त्यांना मी आधीच दहशत घालून त्यांची फसगत करीन. तुझ्या सर्व शत्रूंना पाठ दाखवायला लावीन. मी तुझ्यापुढे

गांधीलमाशा पाठवीन; त्या हिव्वी, कनानी आणि हित्ती ह्यांना तुझ्यापुढून पळायला लावतील. मी त्यांना एका वर्षातच घालवून देईन असे नाही; तसे केले तर देश उजाड होईल आणि वनपशू फार होऊन तुला उपद्रव देतील. तुझी संख्या वाढून तू देशाचा ताबा घेशील तोपर्यंत मी हळूहळू तुझ्यापुढून त्यांना घालवून देईन.

या ठिकाणी कुठेही तलवार वापरण्याचा किंवा युद्ध करायचा उल्लेख नाही. इस्राएलने मिसरमधून सुटका मिळवली होती, आणि त्यांनी पाहिलं की मिसरच्या सैन्याचा नाश झाला, तोही एकाही तलवारीचा वापर न करता – फक्त देवाच्या हस्तक्षेपाने. परमेश्वराने स्पष्टपणे सांगितले की, "मी तुझ्या पुढे गांधीलमाशा पाठवीन, जे हिव्वी, कनानी आणि हित्ती लोकांना हाकलून देतील." त्यांनी कधीही इस्राएलाला सांगितले नाही की "तुम्ही लढाई करा," "हल्ला करा," किंवा कोणत्याही प्रकारचं युद्ध छेडा.

इस्राएलाची देवाबद्दलची भीती

जेव्हा परमेश्वराने इस्राएलला मिसरातून सोडवले, तेव्हा त्याचा हेतू असा होता की, त्यांनी त्याला ओळखावं, आणि त्याच्यावर विश्वास ठेवायला शिकावं. पण मिसरमध्ये राहणाऱ्या इस्राएली लोकांना एका अत्याचारी वातावरणाचा सतत अनुभव येत होता. हिब्रू मुलांना नदीत फेकून देणं, आणि त्यांना गुलामगिरीतून कठोर शिक्षा दिल्या जाणं — या सगळ्या अनुभवांमुळे अनेक इस्राएलीं लोकांच्या मनात ही धारणा निर्माण झाली होती की, देव हा एक क्रूर स्वभावाचा आहे — जो कधीही त्यांच्याविरुद्ध फिरू शकतो आणि त्यांना मारून टाकू शकतो. ही भीती त्यांच्या बोलण्यात अगदी सुरुवातीपासूनच प्रकट होते:

निर्गम १४:११ ते मोशेला म्हणाले, "मिसरात काय कबरा नव्हत्या म्हणून तू आम्हांला येथे रानात मरायला आणले? आम्हांला तू मिसरातून बाहेर आणले ते काय म्हणून?

ही भीती अगदी ऐदेनच्या बागेपासूनच माणसाच्या मनात आहे — जेव्हा सैतानाने आदामाला असं विश्वास दिला की, 'जर तुम्ही त्या झाडाचं फळ खाल्लं, तर देव स्वतः येऊन तुम्हाला ठार मारेल.' त्यामुळे जेव्हा आदामाने देवाचा आवाज बागेत ऐकला, तेव्हा तो म्हणाला:

उत्पत्ती ३:१० तो म्हणाला, "मी बागेत तुझा आवाज ऐकला, तेव्हा मी नग्न आहे म्हणून भिऊन लपलो."

इस्राएली लोकांनी त्यांच्या मनात असलेली देवाची भीती थेट सांगितली नव्हती, पण त्यांनी ती मोशेवर आरोप करताना अप्रत्यक्षपणे दाखवली. प्रत्यक्षात, मोशेने स्वतःच्या ताकदीने लोकांना बाहेर काढले नव्हते, हे त्यांना माहिती होतं. मात्र, सैतान त्यांच्या मनात सतत हे विचार भरवत होता की, 'देवच तुम्हाला या वाळवंटात मारायला आणत आहे.' आणि लोकांनी हे विचार मान्य केले, कारण त्यांचं देवाच्या खऱ्या स्वभावाविषयीचं समजणं चुकीचं होतं. म्हणूनच ही भीती त्यांच्या मनात अधिकाधिक खोल रुजत गेली:

निर्गम १६:३ इस्राएल लोक त्यांना म्हणू लागले की, "आम्ही मिसर देशात मांसाच्या भांड्याभोवती बसून भरपूर जेवत होतो तेव्हा आम्हांला परमेश्वराच्या हातून मरण आले असते तर पुरवले असते; पण ह्या सर्व समुदायाला उपासाने मारावे म्हणून तुम्ही आम्हांला ह्या रानात आणले आहे."

इस्राएली लोक देवाबद्दलची आपली भीती उघडपणे व्यक्त करतात. ते अगदी असं म्हणतात की, "मिसर देशात परमेश्वराच्या हातूनच मरण आले असते तर बरं झालं असतं," कारण त्यांना सध्याचं उपाशीपणाचं आयुष्य अधिक भयंकर वाटत होतं. त्यामुळे हे स्पष्ट होतं की, त्यांनी देवावर विश्वास ठेवलेला नव्हता आणि सैतानाने त्यांच्या मनाला देवाच्या खऱ्या स्वरूपापासून अंध केलेलं होतं.

अमालेकसोबतचा एक महत्त्वाचा क्षण

निर्गमाच्या पुढच्याच अध्यायात, इस्राएली लोक देवाविषयीच्या त्यांच्या विकृत कल्पना आणखी उघडपणे व्यक्त करतात:

निर्गम १७:३-४ पण तेथे लोकांना खूप तहान लागली आणि ते कुरकुर करून मोशेला म्हणाले, "आम्हांला, आमच्या मुलांना व आमच्या गुराढोरांना तहानेने मारून टाकायला तू आम्हांला मिसर देशातून बाहेर का आणलेस?" मोशेने परमेश्वराचा धावा करून म्हटले, "ह्या लोकांना मी काय करू? हे तर मला जवळजवळ दगडमार करायला तयार झाले आहेत."

ते सातत्याने तक्रार करत राहिले आणि मोशेवर — आणि त्याच्यामुळे प्रत्यक्षात देवावर — असा आरोप करत राहिले की, तो त्यांना मारून टाकू इच्छितो आहे. त्यांच्या मनात असलेल्या हिंसक देवाच्या मूर्तिपूजक कल्पना आता प्रत्यक्ष हिंसेच्या धमक्यांमध्ये बदलू लागल्या. त्यांनी जेव्हा या खोट्या आणि हिंसक देवाच्या प्रतिमेकडे

पाहायला सुरुवात केली, तेव्हा त्याच प्रतिमेसारखे ते स्वतःही बनू लागले — आणि ज्या मोशेच्या हातून देवाने त्यांना वाचवलं होतं, त्याच्याविरुद्ध ते आता हिंसक कट रचू लागले.

देवाविषयी सततची कुरकुर, तक्रार, आणि अविश्वास यामुळे त्यांनी स्वतःच अशा अवस्थेत प्रवेश केला जिथे देवाने त्यांचे संरक्षण करणे कमी शक्यतेत आले. कारण अशा वागण्यामध्ये त्यांनी सैतानालाच आपला मालक म्हणून निवडलं — आणि सैतान त्यांना नष्ट करण्यासाठी प्रवेश मागू लागला. आपल्याला ही गोष्ट पुढील प्रकारे स्पष्टपणे दिसते — पाण्याविषयीच्या तक्रारी आणि अमालेक्यांचा हल्ला यामध्ये एक थेट संबंध आहे:

निर्गम १७:७-८ मोशेने त्या ठिकाणाचे नाव मस्सा आणि मरीबा असे ठेवले, कारण इस्राएल लोकांनी तेथे कलह केला आणि “परमेश्वर आमच्यामध्ये आहे किंवा नाही” असे म्हणून परमेश्वराची परीक्षा पाहिली. अमालेकाबरोबर युद्ध मग अमालेक येऊन रफीदीम येथे इस्राएल लोकांशी लढू लागला.

त्यांच्या अविश्वासामुळे, त्यांनी स्वतःहून देवाच्या संरक्षणाच्या कुंपणाबाहेरचं ठिकाण निवडलं — आणि त्यामुळे त्यांच्या शत्रूंनी त्यांच्यावर हल्ला केला. देवाने याला परवानगी दिली, कारण त्याच्या लोकांना नम्र व्हायला हवं होतं (आपण असं म्हणू शकतो की त्यांच्या आत्मिक जांघेला त्याला स्पर्श करायचा होता) — आणि याकोबसारखं, अशा संकटाच्या वेळी त्यांनी देवावर पूर्णपणे अवलंबून राहावं, असा त्याचा हेतू होता.

इस्राएल लोकांनी देवाविरुद्ध केलेल्या कुरकुरींनी — त्या म्हणजे देवाशी असलेली त्यांच्या मनातील झगडे आणि संघर्षाद्वारे — सैतानाला दार उघडून दिलं, ज्यामुळे त्याने अमालेक्यांना उठवून त्यांच्यावर हल्ला करवला. जर त्यांनी प्रभू वर विश्वास ठेवला असता, तर हे घडलेच नसते. कारण अशा परिस्थितीत अमालेक्यांना त्यांना स्पर्श करायचीही हिंमत झाली नसती. या घटनेमध्ये अशी कोणतीही नोंद आढळत नाही की इस्राएल लोकांनी देवासमोर त्यांच्या पापांची खंत व्यक्त केली. त्यांनी देवाकडे केवळ एक क्रूर राजा म्हणून पाहिलं — जो त्यांना मारून टाकायला निघाला आहे. त्यांनी पाणी मिळाल्याबद्दल कोणतीही कृतज्ञता दाखवलेली नाही. त्यांनी मोशेची माफी मागितली नाही, ना त्याचे आभार मानले की त्याने त्यांच्यासाठी पाण्याची याचना केली. असा कोणताही उल्लेख नाही. उलट, त्यांनी मोशेला ठार मारण्याची धमकी दिली होती. आपण कल्पना करू शकतो का, की मोशेला हे सगळं ऐकून किती वेदना झाल्या असतील? तो आपलं निवांत आणि शांत वाळवंटातील घर आणि कुटुंब सोडून फक्त या लोकांसाठी देवाच्या बोलण्यावर विश्वास ठेवून परत आला होता —

आणि आता तेच लोक त्याला ठार मारण्याची भाषा करत आहेत. ह्या सगळ्या प्रकारची कृतघ्नता पाहून, त्याला देवासाठी दाखवलेली ही सेवा जणू स्वतःवरच आघात सारखी वाटली असेल. त्याच्यासाठी हा एक मोठा परीक्षेचा क्षण होता. आणि याच मानसिकतेमध्ये असताना, त्याला बातमी मिळते की अमालेक्यांनी हल्ला चढवला आहे — आणि ते दुर्बल लोकांना निवडून निवडून ठार करत आहेत. आता जे घडतं, ते अत्यंत महत्वाचं आहे — कारण ही कृती एका निराशाजनक वातावरणात, दबावाखाली घेतलेला निर्णय होता:

निर्गम १७:९ तेव्हा मोशेने यहोशवाला सांगितले, “आपल्यांतले काही पुरुष निवडून काढ आणि जाऊन अमालेकाशी युद्ध कर; उद्या मी देवाची काठी हाती घेऊन टेकडीच्या माथ्यावर उभा राहीन.”

वारशाने मिळालेली तलवार

इथे असं कुठेही लिहिलेलं नाही की, “आणि परमेश्वराने मोशेला आज्ञा दिली.” असंही नाही की मोशे पवित्र ठिकाणी गेला आणि त्याने परमेश्वराची विनंती केली. फक्त एवढंच सांगितलं आहे की मोशेने यहोशवाला जाऊन लढायला सांगितलं. मी हा प्रसंग डोळ्यासमोर आणतो—मोशे यहोशवाकडे चालत येतो, आणि तेवढ्यात सगळं काही हळूहळू घडू लागतं आणि माझे विचार वळतात त्या रात्रीकडे, जेव्हा अब्राहामाने आपला पुतण्या लोट याला युद्ध करून सोडवून घेतलं होतं.

अब्राहाम हा सामान्यतः शांततेचा मार्ग अवलंबणारा माणूस होता. उत्पत्ती २० मध्ये आपण पाहतो की अब्राहामाने आपली बायको बहिण असल्याचे सांगितले, जेणेकरून मिसराच्या राजांशी त्याचं काही वाद होणार नाही. उत्पत्ती १३ मध्ये अब्राहामाच्या आणि लोटाच्या मेंढपाळांमध्ये भांडण झाले होते. पण लक्षात घ्या की अब्राहामाने त्यावर शांततामय उपाय सुचवला:

उत्पत्ती १३:८-९ अब्राम लोटाला म्हणाला, “हे पाहा, माझ्यातुझ्यामध्ये, आणि माझे गुराखी व तुझे गुराखी ह्यांच्यामध्ये तंटा नसावा, कारण आपण भाऊबंद आहोत. सर्व देश तुला मोकळा नाही काय? तर माझ्यापासून वेगळा हो, तू डावीकडे गेलास तर मी उजवीकडे जाईन, तू उजवीकडे गेलास तर मी डावीकडे जाईन.”

मात्र, उत्पत्ती १४ मध्ये आपण पाहतो की लोट ज्या भागात राहात होता, तिथे युद्ध झालं आणि त्यात लोट बंदी बनला.

उत्पत्ती १४:१४-१६ आपल्या भाऊबंदांना पाडाव करून नेले हे अब्रामाने ऐकले तेव्हा आपल्या घरी जन्मलेले व लढाईच्या कामात कसलेले तीनशे अठरा दास घेऊन त्याने दानापर्यंत शत्रूंचा पाठलाग केला. त्याने आपल्या दासांच्या टोळ्या करून त्यांच्यावर रात्रीची चाल केली आणि त्यांना मार देऊन दिमिष्काच्या उत्तरेस होबापर्यंत त्यांचा पाठलाग केला. त्याने सगळी मालमत्ता माघारी आणली; त्याप्रमाणेच आपला भाऊबंद लोट, त्याची मालमत्ता, स्त्रिया व लोक माघारी आणले.

पुन्हा, इथेही असं कुठेही लिहिलेलं नाही की “आणि परमेश्वराने अब्राहामाला आज्ञा दिली.” तर मग, परमेश्वराला अब्राहामाचं हे कृत्य आवडलं काय? तसं वाटायला हरकत नाही, कारण परमेश्वराचा याजक मेल्कीसेदेक अब्राहमाला भेटायला आला आणि त्याने त्याला आशीर्वाद दिला. पण हा आशीर्वाद बक्षीस म्हणून होता का, की अब्राहामाच्या मनात निर्माण झालेल्या अस्वस्थ विचारांना दिलासा देण्यासाठी होता? मेल्कीसेदेक “सालेमचा राजा” म्हणून ओळखला जातो—सालेम म्हणजे “शांती.” हे कदाचित “यरुशलेम”चं एक प्राचीन नाव असावं, ज्याचा अर्थ “शांतीचं शहर” असा होतो. तर मग, शांतीचा हा राजा एका हिंसक युद्धासाठी अब्राहामाला आशीर्वाद देईल का? जेव्हा अब्राहामा युद्धासाठी त्या शहरांजवळ पोहोचला, तेव्हा त्याने आधी त्यांच्याशी शांततेचा प्रस्ताव दिला काय? अब्राहामाने त्या भूमीवर रक्त सांडून तिला अपवित्र केलं काय? जर अब्राहामा थोडा अधिक संयमी राहिला असता, तर कदाचित परमेश्वरानेच गांधीलमाश्या पाठवून त्याचे शत्रू हाकलून दिले असते, किंवा स्वर्गदूत पाठवून लोटला वाचवलं असतं—जसं की पुढे उत्पत्ती १८ आणि १९ मध्ये घडलं. एक गोष्ट मात्र नक्की आहे—जेव्हा इब्रीलोकांसपत्र ११ मध्ये अब्राहामाने विश्वासाने जे काही केलं त्याचा उल्लेख केला जातो, तेव्हा लोटच्या सुटकेबद्दल काहीच सांगितलेलं नाही.

आदामाप्रमाणेच एक विशेष स्थान धारण करणारा अब्राहाम पिढ्यानपिढ्यांच्या वर्तनावर प्रभाव टाकणारा एक प्रवाह तयार करतो. अब्राहामाने जेव्हा तलवार उचलली, तेव्हा त्याचा परिणाम म्हणजे त्याच्या संततीवर एका भयानक अंधकार पसरले. त्या भयानक रात्री अब्राहाम ह्याने स्वतः त्याचा स्वाद घेतला, कारण भविष्यकाळाबद्दल त्याच्या मनात भीती निर्माण झाली होती – विशेषतः जेव्हा त्याने स्वतःच्या हातात तलवार घेतली.

उत्पत्ति १५:१२: सूर्यास्ताच्या सुमारास अब्रामाला गाढ निद्रा लागली तेव्हा घोर भीती, निबिड अंधकार त्याच्यावर पडला.

एलियाने जेव्हा बालच्या संदेष्ट्यांना तलवारीने ठार मारले, तेव्हा त्याच्याही मनात अपराध निर्माण झाला, हे लक्षात घ्या:

१ राजे १९:१–४: एलीयाने काय काय केले, तसेच त्याने सर्व संदेष्टे तलवारीने कसे वधले हे सगळे अहाबाने ईजबेलीला कळवले. तेव्हा ईजबेलीने जासूद पाठवून एलीयाला बजावले की, “संदेष्ट्यांच्या जिवाच्या गतीसारखी तुझ्या जिवाची गती उद्या ह्याच वेळी केली नाही तर देव माझे तसेच व त्याहूनही अधिक करोत.” हे ऐकून एलीया जीव घेऊन पळाला; तो यहूदातील बैर-शेबा येथे आला व तेथे त्याने आपल्या चाकराला ठेवले. तो स्वतः रानात एक दिवसाची मजल चालून जाऊन एका रतामाच्या झुडपाखाली जाऊन बसला; आपला प्राण जाईल तर बरे असे वाटून तो म्हणाला, “हे परमेश्वरा, आता पुरे झाले, माझा अंत कर; मी आपल्या वाडवडिलांहून काही चांगला नाही.”

इब्रीलोकांसपत्र पुस्तकाच्या सातव्या अध्यायात आपण पाहतो की येशू, जो शांतीचा अधिपती आहे, तो मेल्कीसेदेकाच्या गणनेनुसार महायाजक आहे. येशूने पेत्राने तलवार वापरल्याबद्दल त्याला फटकारले होते. पेत्र आणि इतरांनी येशूच्या या शब्दांचा चुकीचा अर्थ लावला होता: त्याने त्यांना म्हटले, “पण आता तर ज्याच्याजवळ पिशवी आहे त्याने ती घ्यावी; तसेच झोळीही घ्यावी आणि ज्याच्याजवळ तलवार नाही त्याने आपले वस्त्र विकून ती विकत घ्यावी. (लूक २२:३६) पण त्यांनी येशूचे हे शब्द शाब्दिक तलवारीबद्दल आहेत असे समजून घेतले. (MARVBSI) लूक २२:३८ मध्ये लिहिलं आहे: ते म्हणाले, “प्रभूजी पाहा, येथे दोन तलवारी आहेत.” तो त्यांना म्हणाला, “पुरे.” (IRVMAR) मध्ये: "“तेवढे पुरे!”" असे लिहिले आहे. जेव्हा वरवर पाहिलं जातं, तेव्हा वाटू शकतं की येशूने त्यांच्या तलवार घेण्यास मान्यता दिली. पण जेव्हा पुढे जे घडते ते पाहिल्यावर त्याचा खरा दृष्टिकोन स्पष्ट होतो:

लूक २२:४९-५१ *(IRVMAR):* त्याच्याभोवती जे होते ते काय होणार हे ओळखून त्यास म्हणाले, “प्रभू, आम्ही तलवार चालवावी काय?” त्यांच्यापैकी एकाने महायाजकाच्या नोकरावर वार केला आणि त्याचा उजवा कान कापला. येशूने उत्तर दिले, “हे पुरेसे असू द्या.” आणि त्याने त्याच्या कानाला स्पर्श केला व त्यास बरे केले.

मत्तय २६:५२: तेव्हा येशू त्याला म्हणाला, “तुझी तलवार परत जागच्या जागी घाल, कारण तलवार धरणारे सर्व जण तलवारीने नाश पावतील.

'मेल्कीसेदेक' या नावाचा अर्थ आहे 'शांतीचा राजा'. योहानाने येशूला एका घोड्यावर स्वप्नात पाहिलं आणि लिहिलं: "तो नीतीने न्यायनिवाडा करतो' व लढतो." (प्रकटीकरण १९:११) येशू नीतीने युद्ध कसं करतो? हिंसाचाराने नाही, तर त्याच्या शब्दांनी:

योहान १२:४७-४८: आणि जो कोणी माझी वचने ऐकतो पण ती पाळत नाही त्याचा न्याय मी करत नाही; कारण मी जगाचा न्याय करण्यासाठी नव्हे, तर जगाचे तारण करण्यासाठी आलो आहे. जो माझा अव्हेर करतो व माझ्या वचनांचा स्वीकार करत नाही त्याचा न्याय करणारे कोणी आहे; जे वचन मी सांगितले, तेच शेवटल्या दिवशी त्याचा न्याय करील.

देव ज्या युद्धात सामील आहे ते म्हणजे एक शब्दयुद्ध – शैतानाच्या शब्दांविरुद्ध देवाचे शब्द. देव कधीही हिंसाचाराने युद्ध करत नाही. तो जेव्हा नीतीने न्याय करतो तेव्हा ते कधीही इतराला इजा देणे किंवा त्याचा नाश करणे असे नसते:

नीतिसूत्रे ११:४-६: क्रोधाच्या समयी धन उपयोगी पडत नाही, पण नीतिमत्ता मृत्यूपासून सोडवते. सात्त्विकाची नीतिमत्ता त्याचा मार्ग नीट करते, पण दुर्जन आपल्या दुष्टतेने पतन पावेल. सरळांची नीतिमत्ता त्यांना सोडवील, पण जे कपटाने वागतात ते आपल्या दुष्कृतीनेच बद्ध होतील.

नीतिसूत्रे १२:२८: न्याय्यत्वाच्या मार्गात जीवन आहे; त्याच्या वाटेत मरण नाही.

देव युद्धात आपले शत्रू कसे जिंकतो? तो त्यांना शिक्षा देऊन, छळ करून किंवा ठार मारून नाही, तर त्यांना आपले मित्र बनवून विजय मिळवतो. धार्मिकता माणसाचा नाश करत नाही; ती "जुन्या मनुष्याचा" मृत्यू घडवते (स्तोत्र ३२:३९; रोमकरांस ६:६-११) आणि "मृत्यूपासून वाचवते." देव वाईटावर विजय मिळवतो आणि सूड घेतो, पण नेहमी त्यांचे चांगले करून.

रोमकरांस १२:१७-२१ वाइटाबद्दल वाईट अशी कोणाची फेड करू नका. सर्व माणसांच्या दृष्टीने जे सात्त्विक ते करण्याकडे लक्ष ठेवा. शक्य तर सर्व माणसांबरोबर तुमच्याकडून होईल तितके शांतीने राहा. प्रिय जनहो, सूड उगवू नका, तर देवाच्या क्रोधाला वाट द्या; कारण असा शास्त्रलेख आहे की, "सूड घेणे माझ्याकडे आहे, मी फेड करीन," असे प्रभू म्हणतो. उलटपक्षी, "तुझा शत्रू भुकेला असल्यास त्याला खायला दे; तान्हेला असल्यास त्याला प्यायला दे; कारण असे केल्याने तू त्याच्या मस्तकावर निखाऱ्यांची रास करशील." वाइटाने जिंकला जाऊ नकोस, तर बऱ्याने वाइटाला जिंक.

देव जेव्हा धार्मिकतेनं न्याय करतो, तेव्हा त्यातून युद्ध नव्हे, तर शांती निर्माण होते.

यशया २:४: तो राष्ट्रांचा न्यायनिवाडा करील, देशोदेशींच्या बहुत लोकांचा इन्साफ करील; तेव्हा ते आपल्या तलवारी मोडून त्यांचे फाळ करतील, आपल्या भाल्यांच्या कोयत्या करतील; ह्यापुढे एक राष्ट्र दुसऱ्या राष्ट्रावर तलवार उचलणार नाही; ते इतःपर युद्धकला शिकणार नाहीत.

मग माझं मन शेखेम या गावाकडे वळतं — जिथे अब्राहामाचे नातू, लेवी आणि शिमोन, ह्यांच्या बहीणीवर बलात्कार झाल्यामुळे ते सूड घेण्यासाठी तलवार उचलतात. त्यांनी धूर्तपणे शांततेचा करार केला – जर हमोर, त्याचा मुलगा शेखेम आणि त्यांच्या घरातील सर्व पुरुष सुंता करवून घेतील, तर त्यांना इब्री कन्यांशी विवाह करता येईल. दोन्ही घराणे एकत्र येतील, आणि एक कुटुंब बनतील.

उत्पत्ति ३४:२५-२९ तिसऱ्या दिवशी असे झाले की, ते बेजार असता याकोबाचे दोन मुलगे, म्हणजे दीनेचे भाऊ शिमोन व लेवी ह्यांनी आपापली तलवार हाती घेऊन त्या नगरावर अचानक छापा घातला आणि तेथील सर्व पुरुषांची कत्तल केली. हमोर व त्याचा मुलगा शखेम ह्यांचाही तलवारीने वध करून ते दीनेस शखेमाच्या घरातून काढून घेऊन गेले. मग याकोबाच्या मुलांनी त्या वध केलेल्यांवरून जाऊन ते नगर लुटले, कारण त्यांनी त्यांची बहीण दीना हिला भ्रष्ट केले होते. त्यांची शेरडेमेंढरे, गाईबैल, गाढवे आणि त्या नगरातले व शेतातले होते नव्हते ते सारे त्यांनी घेतले. त्यांचे अवघे धन, त्यांची सर्व मुलेबाळे व स्त्रिया आणि त्यांच्या घरात जे काही सापडले ते सगळे हस्तगत करून त्यांनी लुटले.

अब्राहामाने आपल्या पुतण्याला वाचवण्यासाठी केलेल्या कृतीचे बीज, पुढे लेवी आणि शिमोन यांच्या जीवनात अधिक तीव्र स्वरूपात प्रकट झाले. त्यांच्या इतर भावांनी शेखेमच्या लोकांना सुंता करून घेण्याची फसवी अट घालून जी फसवणूक केली होती, तीही यात सामील होती. खरंच, याकोब असा शोक व्यक्त करू शकला असता की त्याचे वंशज कनान्यांच्या आणि परिज्ज्यांच्या नजरेत कुप्रसिद्ध होतील, आणि त्यांनी एकदा तलवार उचलली असल्यामुळे, ती तलवार त्यांचा पाठलाग पिढ्यानपिढ्या करत राहील. याकोबाचे हे शब्द पाहा:

उत्पत्ति ३४:३० तेव्हा शिमोन व लेवी ह्यांना याकोब म्हणाला, “ह्या देशाचे रहिवासी कनानी व परिज्जी ह्यांना माझा वीट येईल असे करून तुम्ही मला संकटात घातले आहे; माझे लोक मूठभर आहेत, म्हणून ते एकजूट करून माझ्यावर येतील व माझी कत्तल करतील, आणि माझा व माझ्या घराण्याचा फडशा उडवतील.”

जेव्हा आपल्या पूर्वजाने आपल्या बहिणीसाठी उभं राहून शेखेमच्या लोकांना ठार मारलं, त्या घटनेची वारंवार सांगितलेली कथा, ह्याचा लेवीच्या संततीवर काही परिणाम झाला असेल काय? लेवीच्या काही मुलांना त्यांच्या वडिलांनी बहिणीचं संरक्षण केल्याचा अभिमान वाटण्याचा मोह झाला असेल काय? शत्रूंवर तलवार चालवणं हे "स्वसंरक्षण" म्हणून योग्यच होतं, असं शैतान त्यांच्या मनात सुचवत नसेल काय? "आपल्या पूर्वजाने थंड डोक्याने खून केला" आणि त्यामुळे त्याची लाज आपण पिढ्यानपिढ्या वाहत आहोत — हे मान्य करणं कठीण आहे. त्यामुळे हे सगळं

स्वसंरक्षणासाठी केलं गेलं होतं, ही सोपी व्याख्या स्वीकारणं अधिक सोयीचं वाटलं नसेल काय?

हा सगळा इतिहास आता मोशेच्या पावलांमधून यहोशवाच्या दिशेने चालत आहे. माझं मन मोशेच्या आयुष्यातील एका आधीच्या प्रसंगाकडे वळतं. त्याच प्रकारचा एक मोह त्याच्यासमोर आला होता — जेव्हा त्याने एका मिसरी सैनिकाला आपल्या एका इब्री नातेवाईकाला मारहाण करताना पाहिलं. तेव्हा त्याच्या वडील लेवीसारखाच संताप त्याच्यात उसळून आला. मोशेने त्या मिसरी सैनिकाला ठार मारलं आणि आपला राग शमवला. पण त्याच्याकडून ही कृती घाईत घडली. त्याला वाटलं की देवाने त्याला आपल्या लोकांना मुक्त करणारा एक विजयी योद्धा म्हणून उभं केलं आहे. पण परमेश्वराने आपलं कार्य कधीही बळजबरीने किंवा युद्धाद्वारे पूर्ण करायचं ठरवलं नव्हतं.

जखऱ्या ४:६ – तेव्हा त्याने मला उत्तर केले, "जरूब्बाबेलास परमेश्वराचे हे वचन आहे : बलाने नव्हे, पराक्रमाने नव्हे, तर माझ्या आत्म्याने कार्यसिद्धी होईल असे सेनाधीश परमेश्वर म्हणतो.

मोशेला वाळवंटात गेलेले चाळीस वर्षे स्वतःच्या निर्णयांद्वारे आपल्या लोकांचं संरक्षण करण्याच्या मोहातून मुक्त करत होते काय? मोशेला हे समजलं होतं का की अमालेकाने आधीच थकलेल्या लोकांवर हल्ला करून त्यांना ठार केलं होतं? मोशेच्या मृत्यूपूर्वी त्याने हे आठवून सांगितलं:

अनुवाद २५:१७-१९ – तुम्ही मिसर देशातून बाहेर निघालात तेव्हा वाटेने अमालेक तुमच्याशी कसा वागला ह्याची आठवण ठेवा; वाटेत तुला गाठून तू थकला भागलेला असताना त्याने देवाला न भिता दमून मागे पडलेल्या तुझ्या सगळ्या लोकांवर हल्ला चढवून त्यांना ठार मारले. म्हणून तुझा देव परमेश्वर जो देश तुला वतन म्हणून देत आहे त्यात चोहोकडल्या सर्व शत्रूंपासून तुझा देव परमेश्वर ह्याने तुला विश्राम दिल्यावर अमालेकाची आठवण पृथ्वीतलावरून बुजवून टाक; विसरू नकोस.

हे सगळे शत्रू सैतानाने मुद्दाम आखलेले होतं का, जेणेकरून इस्राएल पुन्हा तलवार उचलतील आणि त्यामुळे इस्राएलाची प्रतिमा जगासमोर वाईट होईल? सैतानाचा हेतू असा होता का की, याच्या माध्यमातून देवाच्या स्वभावाचं चुकीचं चित्र लोकांसमोर येईल? खुद्द इस्राएली लोकांनाच देवाचा खरा स्वभाव समजला नव्हता – त्यामुळे कदाचित त्यांनी तलवार उचलणं, त्यांच्या मनात तयार झालेल्या देवाचं प्रतिबिंब होतं! त्यांना वाटलं असेल की जर हा देव तहान लागल्यावर पाणीही देऊ शकत नाही, तर मग तो अमालेकांच्या हल्ल्यात त्यांचं रक्षण काय करेल?

आपण पाहिलं आहे की देवाचा मूळ हेतू कधीच युद्ध द्वारे वचनबद्ध भूमी मिळवण्याचा नव्हता. मग असं म्हणणं योग्य ठरेल का की, यहोशवाला युद्धासाठी बोलावणं – ही एक अशी कृती होती जी देवाने आदेश दिलेली आणि प्रार्थनेने मागितली नव्हती! इस्राएलला अमालेकांविरुद्ध विजय मिळवण्यासाठी खूप मोठा संघर्ष आणि प्रामाणिक प्रार्थना करावी लागली – यावरून स्पष्ट होतं की ही देवाची इच्छा नव्हती. पण तरीही देवाने त्यांना त्या मार्गावर जाऊ दिलं कारण बहुतेक इस्राएली लोकांचा देवाविषयीचा समजच युद्ध प्रिय, रागीट स्वभावा सारखा होता. जेव्हा सैतानाला मिसरी लोकांना ठार मारण्याची संधी मिळाली, तेव्हा त्याने इस्राएलांना सांगितलं की, "तुमचा देवच हे सगळं करत आहे." (मिसरमधील संकटांविषयी सविस्तर स्पष्टीकरणासाठी 'Calvary in Egypt' हे पुस्तक पाहा.)

एकदा तलवार उचलली की पुन्हा पुन्हा त्याच मार्गावर जाणं सहज शक्य होतं. देवाने

अमालेकाच्या घटनेनंतर पुन्हा त्यांना विनवणी केली की, तो वेगळ्या प्रकारे विजय देऊ शकतो – असा मार्ग ज्यात तलवारीची गरज भासत नाही (निर्गम २३:२७-३०). पण जोवर इस्राएल देवाच्या खऱ्या स्वभावाला समजत नव्हते, तोवर त्यांना वारंवार तलवार वापरण्याचा मोह होणारच.

कोरह, दाथान, अबिराम आणि २५० प्रमुखांमध्ये आपण पाहतो की, देव कोरड्या वाळवंटात त्यांना ठार करणार या भीतीमुळे त्यांनी मोशे आणि अहरोनऐवजी दुसऱ्या नेतृत्वाचा शोध घेतला. आणि जेव्हा ते कनानच्या सीमेवर आले, तेव्हा त्यांनी त्या देशाविषयी वाईट अहवाल दिला – कारण त्यांना विश्वासच बसत नव्हता की देव त्यांच्यावर प्रेम करतो आणि त्यांचं भलं करणार आहे. त्यांनी देवाच्या संरक्षणाकडे दुर्लक्ष केलं आणि फक्त नकारात्मक गोष्टींवर लक्ष केंद्रित केलं. सैतानाने त्यांना या गोष्टींचा मोह केला कारण त्यांना वाटत होतं की, त्यांचा देव त्यांच्या प्रत्येक चुकीवर रागावतो, आणि कधीही आपली वृत्ती बदलू शकतो. प्रत्येक वेळी जेव्हा सैतानाला संरक्षणाच्या भिंती ओलांडून त्यांच्यावर हल्ला करायची संधी मिळाली, तेव्हा त्याने त्यांना सांगितलं – "हे सर्व तुमच्या देवाच्या स्वतःच्या हातून घडतंय!" देवासाठी हे किती दुःखदायक असेल – की त्याचे स्वतःचे लोक त्यांच्याविषयी अशा खोट्या गोष्टीवर विश्वास ठेवतात!

गणना १४:२-३ – सर्व इस्राएल लोक मोशे आणि अहरोन ह्यांच्याविरुद्ध कुरकुर करू लागले; सर्व मंडळी त्यांना म्हणाली, “आम्ही मिसर देशात मेलो असतो तर बरे झाले असते किंवा ह्याच रानात मेलो असतो तरी बरे झाले असते. तलवारीने आमचा निःपात व्हावा म्हणून परमेश्वर आम्हांला ह्या देशात का नेत आहे? आमच्या बायकामुलांची लूट होईल! आम्ही मिसर देशात परत जावे हेच बरे नव्हे काय?”

गणना १४:२२-२३ – आणि ह्या सर्व लोकांनी माझा महिमा आणि मिसर देशात व रानात मी केलेली चिन्हे पाहूनही दहादा माझी परीक्षा पाहिली आणि माझे सांगणे ऐकले नाही; म्हणून जो देश मी त्यांच्या पूर्वजांना शपथपूर्वक देऊ केला आहे तो खरोखर त्यांच्या दृष्टीस पडायचा नाही; ज्यांनी मला तुच्छ लेखले त्यांतले कोणीही तो देश पाहणार नाहीत.

जेव्हा इस्राएली लोकांना सांगण्यात आले की, त्यांनी केलेल्या पापामुळे ते वचनबद्ध भूमी प्राप्त करू शकत नाहीत – तेव्हा त्यांनी पुन्हा बंड केलं आणि स्वतःहून युद्ध करायला निघाले – ज्यासाठी देवाने त्यांना आदेश दिला नव्हता.

परमेश्वराने सांगितले ते सर्व आम्ही करू

कनान देश युद्ध करून जिंकावा, हे देवाचं मूळ उद्दिष्ट नव्हतं, याचा आणखी एक पुरावा म्हणजे सीनाय पर्वतावर इस्राएली लोकांना देवाला दिलेलं उत्तर म्हणजे देवाने त्यांना दहा आज्ञा देण्यापूर्वी हे घडलं.

निर्गम १९:५-८ म्हणून आता तुम्ही खरोखर माझी वाणी ऐकाल आणि माझा करार पाळाल तर सर्व लोकांपेक्षा माझा खास निधी व्हाल, कारण सर्व पृथ्वी माझी आहे; पण तुम्ही मला याजकराज्य, पवित्र राष्ट्र व्हाल. हेच शब्द तू इस्राएल लोकांना सांग." मग मोशेने येऊन लोकांच्या वडिलांना बोलावले आणि परमेश्वराने त्याला आज्ञापिलेले हे सर्व शब्द त्यांच्यापुढे मांडले. तेव्हा सर्व लोकांनी एकमुखाने उत्तर दिले, "परमेश्वराने सांगितले आहे ते सर्व आम्ही करू." मोशेने लोकांचे हे शब्द परमेश्वराला कळवले.

मिसरमध्ये असताना देवाने इस्राएली लोकांना आश्वासन दिले होते की, त्यांना बाहेर काढण्यासाठी आणि वाचवण्यासाठी तो सगळं काही स्वतः करेल. त्याने त्यांच्यासाठी सात गोष्टी करण्याचे वचन दिले होते:

निर्गम ६:६-८ म्हणून इस्राएल लोकांना सांग, 'मी परमेश्वर आहे; मी तुम्हांला मिसरी लोकांच्या बिगारीच्या ओझ्याखालून काढीन, त्यांच्या दास्यातून तुम्हांला मुक्त करीन आणि हात पुढे केलेल्या बाहूने व मोठ्या शिक्षा करून तुमचा उद्धार करीन; मी तुम्हांला आपली प्रजा करून घेईन आणि मी तुमचा देव होईन; म्हणजे तुम्हांला मिसरी लोकांच्या ओझ्याखालून काढणारा मी तुमचा देव परमेश्वर आहे हे तुम्हांला कळेल. आणि जो देश अब्राहाम, इसहाक व याकोब ह्यांना देण्याची शपथ हात उभारून मी वाहिली होती त्यात मी तुम्हांला नेईन आणि तो तुम्हांला वतन करून देईन; मी परमेश्वर आहे.

या वचनांपैकी कुठल्याही वचनात असं काही नाही की देव त्यांच्या शत्रूंना नष्ट करण्यासाठी त्यांना युद्धात मदत करणार आहे. देवाचा हा प्रस्ताव खरोखरच अद्भुत होता. पण इस्राएल लोकांनी या गोष्टीवर कसा प्रतिसाद दिला?

निर्गम ६:९ मोशेने हे सारे इस्राएल लोकांना सांगितले; पण ते आपल्या मनाच्या संतापामुळे आणि बिकट दास्यामुळे मोशेचे ऐकेनात.

त्यांना वाटलं की देवानेच त्यांना गुलामगिरीत टाकलं आहे, आणि त्यांच्या दुःखासाठी तोच जबाबदार आहे. त्यामुळे त्यांनी देवाच्या वचनावर विश्वास ठेवण्याचे नाकारलं. तरीसुद्धा, देव आपल्या कराराशी प्रामाणिक राहिला. त्याने अब्राहाम, इसहाक आणि याकोब यांना दिलेलं वचन लक्षात ठेवून त्यांना मिसर देशातून बाहेर काढले. सिनाय

पर्वताच्या पायथ्याशी पोहोचल्यावर, जेव्हा लोकांनी आपली मुक्तता पाहिली, तेव्हा देवाने त्यांच्यासमोर पुन्हा एकदा आपलं आश्वासन ठेवलं —ते म्हणजे त्यांना आशीर्वाद देण्याचं.

पण त्यांचा प्रतिसाद असा होता की देव जे काही करणार होता, ते आम्हीच करू: "प्रभुने जे काही सांगितलं आहे, ते आम्ही करू."

देव म्हणाला होता, "मी करीन," पण त्यांनी उत्तर दिलं, "आम्ही करू." त्यांनी देवाच्या कृपेवर अवलंबून राहण्याऐवजी सगळं स्वतः करण्याची तयारी दाखवली. त्यांनी देवाच्या वचनांवर विश्वास न ठेवता, स्वतः ते पूर्ण करण्याचा प्रयत्न करू लागले.

आता, देव काय करणार? त्याने त्यांची वचने त्याच्यावरच परत फेकली. पण तरीही आपल्या महान प्रेमामुळे देवाने त्यांच्यावर सहनशीलता दाखवली, आणि त्यांना त्यांच्या निवडलेल्या मार्गावर – म्हणजे युद्धाच्या मार्गावर – जाऊ दिलं. हा मार्ग देवाचा मूळ हेतू नव्हता, पण तो त्यांच्या सोबत राहिला आणि त्यांच्या चुकीच्या समजुतींतून त्यांना महत्त्वाचे धडे शिकवत राहिला.

चाळीस वर्षांनंतर...

इस्राएल लोकांनी वारंवार असं सांगितलं होतं की त्यांना वाटतं, देव त्यांना या जंगलात ठार मारेल. आम्ही थोड्याच वेळात पाहू की, देवाने त्यांच्या देवाबद्दलच्या स्वतःच्याच समजुतीनुसार त्यांच्यावर न्याय दिला. एक अख्खी पिढी जंगलात नष्ट झाली – अशा नाश करणाऱ्या शक्तीच्या हातून, ज्याने त्यांना फसवून मूर्तिपूजेमध्ये नेलं – अशा देवावर विश्वास ठेवायला लावलं की जो त्यांना जंगलात ठार मारण्यास इच्छुक होता.

ईयोब ३:२५ मला कशाचीही भीती वाटली तर तेच माझ्यावर येते. कशानेही मला थरकाप झाला तर ते माझ्यावर येते.

ईयोबावर आपत्ती येईल अशी भीती त्याला वाटत होती. त्याच्यावर ही आपत्ती आली यामागे त्याच्या भीतीचाही काही भाग कारणीभूत होता काय? नव्या जागतिक व्यवस्थेची (New World Order) आणि मृत्यूची भीती मनात वारंवार धरून ठेवणं – हे सैतानाला त्याची अंमलबजावणी करण्यासाठी काही प्रमाणात मार्ग मोकळा करून देत असेल काय?

जेव्हा चाळीस वर्षं संपली आणि पूर्ण पिढी मेली, तेव्हा इस्राएली पुन्हा एकदा वचनबद्ध देशाच्या सीमेवर पोहोचले. पण त्यांच्या वडिलांचे पाप आजही त्यांच्या मुलांच्या तोंडात होते:

गणना २१:५ ते परमेश्वराविरुद्ध व मोशेविरुद्ध असे बोलू लागले की, *"तुम्ही आम्हांला मिसर देशातून काढून ह्या रानात मरायला कशाला आणले? येथे तर अन्न नाही व पाणीही नाही, आणि ह्या हलक्या अन्नाला आम्ही कंटाळलो आहोत."*

त्यांच्या अनुभवांच्या काळोख्या बाजूंवर सतत लक्ष केंद्रित करत राहिल्यामुळे, त्यांनी स्वतःला देवापासून अधिकाधिक दूर केलं. त्यांनी स्वतःच आपल्या वाट्याला संकट आणलं – आपलं आयुष्य देवाने ठरवलेल्या नियोजनापेक्षा अधिक कठीण करून टाकलं – आणि नंतर आपल्या सगळ्या हालअपेष्टांचा दोष देवावर टाकला. त्यांच्या प्रवासात, दररोज त्यांचं संरक्षण दैवी दयेमुळे आणि चमत्कारीक हस्तक्षेपामुळे होत होते — कारण देव त्यांना त्या "मोठ्या आणि भयानक जंगलातून" घेऊन चालला होता, जिथे अग्नी सर्प होते, विंचू होते, भीषण कोरडेपणा होता, आणि पाण्याचं नावगावही नव्हतं. (अनुवाद ८:१५)

अनुवाद २९:२-५ मोशेने सर्व इस्राएलाला बोलावून सांगितले *: "परमेश्वराने मिसर देशात तुमच्यासमक्ष फारोचे व त्याच्या सर्व सेवकांचे व त्याच्या सर्व देशाचे काय केले ते सर्व तुम्ही पाहिलेच आहे; म्हणजे तुम्ही आपल्या डोळ्यांनी पाहिलेली महान संकटे, चिन्हे व मोठे चमत्कार; पण आजपर्यंत परमेश्वराने तुम्हांला समजायला मन, पाहायला डोळे व ऐकायला कान दिले नाहीत. मी तुम्हांला चाळीस वर्षे रानातून चालवले, पण तुमच्या अंगावरचे कपडे विरले नाहीत किंवा तुमच्या पायांतील पायतणे झिजली नाहीत.*

जर या सगळ्या प्रेमाच्या आणि काळजीच्या चिन्हांनंतरही लोक तक्रारी करतच राहिले, तर प्रभु आपलं रक्षण मागे घेईल — म्हणजे त्यांना त्यांच्या इच्छेनुसार त्याच्या रक्षणाच्या कुंपणाबाहेर जाऊ देईल. त्यामुळे त्यांना त्याच्या करुणेची किंमत कळावी, आणि ते पश्चात्ताप आणि नम्रतेने त्याच्याकडे परत यावेत. देव मानवी स्वातंत्र्याचा सन्मान करतो; तो आपल्यावर रक्षण जबरदस्तीने लादणार नाही. पण तो आपल्याला संपूर्णपणे सोडून देत नाही – तो आपल्या कृतींच्या परिणामांना असा मार्ग देतो की, त्यातून आपण स्वतःच्या स्थितीची जाणीव करून घेऊ.

उपदेशक १०:८ जो खड्डा खणतो तोच त्यात पडतो; जो कुंपण तोडतो त्याला सर्प डसतो. *(संदर्भ: गणना १६, गणना २१)*

स्तोत्र ८०:१२, १४-१५ त्याची कुंपणे तू का मोडलीस? त्यामुळे वाटेने येणारेजाणारे सगळे त्याची द्राक्षे तोडतात. हे सेनाधीश देवा, तू मागे फीर असे आम्ही तुला विनवतो. स्वर्गातून दृष्टी लावून पाहा व ह्या द्राक्षवेलाचे संगोपन कर; जे रोप तू आपल्या उजव्या हाताने लावले, जी शाखा तू स्वतःसाठी मजबूत केली तिचे संगोपन कर

मोशेने आज्ञा न पाळता खडकावर वार केला

इस्राएल चे लोक देवापासून अधिकाधिक दूर जात होते, आणि त्यांच्या मनात देवाच्या स्वभावाची कदर करण्याची क्षमता कमी होत चालली होती. चाळीस वर्षांनी, इस्राएली लोक पुन्हा एकदा त्या घटनास्थळावर पोहोचले—जिथे त्यांनी पाण्याच्या अभावाबद्दल तक्रार केली होती. आणि या वेळी त्यांनी पूर्वीप्रमाणेच तक्रार केली, पण फक्त अधिक स्पष्टपणे आणि थेट.

गणना २१:५ ते परमेश्वराविरुद्ध व मोशेविरुद्ध असे बोलू लागले की, "तुम्ही आम्हांला मिसर देशातून काढून ह्या रानात मरायला कशाला आणले? येथे तर अन्न नाही व पाणीही नाही, आणि ह्या हलक्या अन्नाला आम्ही कंटाळलो आहोत."

सैतान सतत मोशेच्या मनावर काम करत होता—त्याला या त्रासदायक लोकांना सोडून देण्यासाठी प्रवृत्त करत होता. जेव्हा मोशे पर्वतावर देवासोबत होता आणि इस्राएली लोक खाली सोनेरी वासर्याची पूजा करत होते (निर्गम ३२:९-१४), तेव्हा देवाने त्याच्यावरच एक परीक्षा घेतली होती—मोशेच्याच भल्यासाठी. आणि त्या वेळी मोशेने ख्रिस्ताच्या आत्म्याला प्रतिसाद दिला आणि देवाकडे लोकांची क्षमा मागितली, जी देवाने कृपापूर्वक दिली. पण आता, जेव्हा इस्राएली लोक पूर्वीपेक्षा जास्त बंडखोर झाले होते, तेव्हा मोशे मोहाला बळी पडतो.

गणना २०:१०-११ मोशे व अहरोन ह्यांनी मंडळीला खडकासमोर जमा केले, आणि त्यांना मोशे म्हणाला, "अहो, बंडखोरांनो, ऐका; तुमच्यासाठी आम्ही ह्या खडकातून पाणी काढायचे काय?" मग मोशेने हात उचलून त्या खडकावर दोनदा काठी मारली, तेव्हा त्यातून विपुल पाणी वाहू लागले, आणि ती मंडळी व त्यांची जनावरे पाणी प्याली.

मोशे जेव्हा ह्या मोहाला बळी पडला, तेव्हा त्याने इस्राएली लोकांच्या मनावर सैतानाला अधिक प्रवेश मिळवून दिला. मोशेने याआधी अनेक वेळा या लोकांसाठी प्रार्थना केली होती, आणि अनेक वेळा त्यांच्यावर येणाऱ्या सैतानी हल्ल्यांपासून त्यांचं रक्षण केलं होतं. पण या एका चुकीच्या पाऊलामुळे सैतानाला एक मोठा फायदा मिळाला.

ह्या अपयशामुळे सैतानाला अहरोनचा जीव घेण्याचा अधिकार मिळाला, आणि त्याने आनंदाने तो वापरला.

गणना २०:२४ अहरोन आता आपल्या पूर्वजांना जाऊन मिळेल; जो देश मी इस्राएल लोकांना दिला आहे त्यात त्याचा प्रवेश होणार नाही; कारण तुम्ही मरीबाच्या पाण्याजवळ माझ्या आज्ञेचे उल्लंघन करून बंड केले.

इस्राएलाने प्रतिज्ञा घेतली

इस्राएली लोकांच्या मनात अधिकाधिक प्रवेश मिळाल्यानंतर सैतानाने त्यांना अशा देवाशी करार करण्यास प्रवृत्त केले, जो देव त्यांच्या कल्पनेतील होता — जो लोकांना ठार मारायला तयार होता. त्यांनी त्यांच्या पापांमुळे दुसऱ्या देशाचा हल्ला झेलला होता, आणि आता त्यांच्या त्या असहाय अवस्थेत त्यांनी परमेश्वराला एक नवस केला:

गणना २१:१-३: अथारीमच्या वाटेने इस्राएल लोक येत आहेत असे नेगेब प्रदेशात राहणाऱ्या अरादाच्या कनानी राजाने ऐकले, तेव्हा त्याने इस्राएलांशी युद्ध करून कित्येकांना कैद केले. तेव्हा इस्राएल ने परमेश्वराला असा नवस केला की, "जर तू खरोखर ह्या लोकांना माझ्या हाती देशील तर मी त्यांच्या नगरांचा समूळ नाश करीन." इस्राएल चे हे म्हणणे ऐकून परमेश्वराने कनानी लोकांना त्याच्या हाती दिले आणि त्याने त्यांचा व त्यांच्या नगरांचा समूळ नाश केला; म्हणून त्या ठिकाणाचे नाव हर्मा (म्हणजे विनाश) असे पडले.

परमेश्वराने इस्राएली लोकांना त्यांच्या शत्रूंचा संहार करण्यास सांगितले नव्हते. परंतु देवाविषयी त्यांच्या चुकीच्या समजुतीमुळे त्यांना वाटले की देव अशा रक्तपाताच्या विनंतीमध्ये आनंद घेतो, आणि त्यामुळे देव त्यांना मदत करेल. पवित्र शास्त्रात लिहिले आहे की देवाने त्यांच्या आवाजाकडे लक्ष दिले. पण देवाने त्यांच्या नवसाकडे लक्ष का दिले? त्यामुळे तर त्यांना अधिकच खात्री वाटली असेल की देवाला त्याच्या शत्रूंचा नाश व्हावा असे वाटते! या प्रश्नाचं उत्तर येशूने सांगितलेल्या 'रुपयांचा दृष्टान्त' ह्यात सापडतं:

लूक १९:२०-२३ मग आणखी एक दास आला आणि म्हणाला, 'धनी, आपण दिलेले नाणे मी हातरुमालात बांधून ठेवले होते. आपण कठोर आहात, जे आपण ठेवले नाही, ते आपण काढता आणि जे पेरले नाही, ते कापता. म्हणून मला तुमची भीती वाटत होती,' धनी त्यास म्हणाला, 'दुष्ट दासा, तुझ्याच शब्दांनी मी तुझा न्याय करतो. तुला ठाऊक होते की मी कडक शिस्तीचा मनुष्य आहे. मी जे दिले नाही ते घेतो आणि जे पेरले नाही त्याची कापणी करतो, तर तू माझा पैसा पेढीवर का ठेवला नाहीस? मग जेव्हा मी परत

आलो असतो तेव्हा ते मला व्याजासह मिळाले असते.'

हा आळशी सेवक आपल्या प्रभूला "कठोर" मानत होता, आणि त्याच विश्वासानुसार त्याला न्याय मिळाला. जसे शास्त्र सांगते:

याकोब २:१२-१३: स्वतंत्रतेच्या नियमाने तुमचा न्याय ठरणार आहे, हे लक्षात घेऊन बोला व वागा. कारण ज्याने दया केली नाही त्याचा न्याय दयेवाचून होईल; दया न्यायावर विजय मिळवते.

जे लोक देवाबद्दल चुकीची समजूत ठेवतात, त्यांना देव त्यांच्या स्वतःच्या विचारांनुसारच न्याय देतो. हे कसं?

गलती ६:७: फसू नका; देवाचा उपहास व्हायचा नाही; कारण माणूस जे काही पेरतो त्याचेच त्याला पीक मिळेल.

निर्गम ३४:७: हजारो जणांवर1 दया करणारा, अन्याय, अपराध व पाप ह्यांची क्षमा करणारा, (पण अपराधी जनांची) मुळीच गय न करणारा, असा तो वडिलांच्या दुष्टाईबद्दल पुत्रपौत्रांचा तिसऱ्या व चौथ्या पिढीपर्यंतही समाचार घेतो."

इस्राएलच्या सभोवतालच्या राष्ट्रांनी आपल्याच पापांमुळे देवाच्या संरक्षणाच्या सीमारेषा ओलांडल्या होत्या. पण इस्राएलानेही देवाच्या प्रेमळ आणि दयाळू स्वभावाचा स्वीकार करण्यास नकार दिला. त्याऐवजी त्यांनी ठामपणे विश्वास ठेवला की देव त्यांच्यावर आणि त्यांच्या शत्रूंवर क्रूरतेने वागेल. जेव्हा त्यांनी देवाशी असा नवस केला की "जर तू मदत केलीस, तर आम्ही त्यांना पूर्णपणे नष्ट करू" — तेव्हा देवाने त्यांच्या आवाजाकडे लक्ष दिले. पण तो त्यांच्या विश्वासामुळे दिलेला प्रतिसाद नव्हता, तर देवाने त्यांना त्यांच्या चुकीच्या देवचरित्राला चिकटून राहू दिलं. त्यामुळे, देवाने पापावर पापानेच शिक्षा केली. म्हणजेच, कनानचे पाप — इस्राएलाच्या हातून होणाऱ्या कार्याद्वारे शिक्षा करण्यात आले. "दुष्टाचे मरण दुष्टाईतच होणार" (स्तोत्र ३४:२१). त्याने पूर्वी सांगितल्याप्रमाणे, पित्यांचा अपराध मुलांवर "भेट घेईल." या प्रकारात इस्राएलाने विजय मिळवला, पण यामध्ये देव त्यांना खरोखर आशीर्वाद देत नव्हता — तर त्यांना त्यांच्या चुकीच्या विश्वासात बुडू देत होता, जो की "देव हा हत्यारा आहे." त्याने अनेक आशीर्वाद देऊन आपला प्रेमळ स्वरूप दाखवण्याचा प्रयत्न केला होता, पण शेवटी, त्यांच्या हट्टीपणामुळे, देवाने त्यांना त्यांच्या स्वतःच्या चुकीच्या समजुतीतच न्याय दिला. हीच गोष्ट येशूने पुढे अविश्वास करणाऱ्या यहूदी नेत्यांबाबत केली:

प्रेषितांची कृत्ये १३:४६: तेव्हा पौल व बर्णबा हे निर्भीडपणे म्हणाले, "देवाचे वचन प्रथम

तुम्हांला सांगण्याचे अगत्य होते; तरी ज्या अर्थी तुम्ही त्याचा अव्हेर करता व आपणांला सार्वकालिक जीवनाकरता अयोग्य ठरवता त्या अर्थी पाहा, आम्ही परराष्ट्रीयांकडे वळतो.

देव इस्राएलला जे हवे ते देत आहे

कनानच्या सीमांवर इस्राएलची पहिली चूक घडण्यापूर्वी आपण पाहतो की इस्राएल मधील लोक मांस खाण्याची इच्छा व्यक्त करत होते. ते आपल्या तंबूत रडत होते कारण त्यांना मांस हवे होते. याच वेळी मोशे परमेश्वराकडे तक्रार करतो की त्याच्यावर खूप ओझं टाकलं गेलं आहे.

गणना ११:१०-११ सर्व कुटुंबांतील लोक आपापल्या तंबूच्या दारांशी रडताना मोशेने ऐकले; व त्यांच्यावर परमेश्वराचा कोप फार भडकला; मोशेलाही वाईट वाटले. मोशे परमेश्वराला म्हणाला, "तू आपल्या दासाला दुःख का देत आहेस? तू ह्या सर्व लोकांचा भार माझ्यावर घालत आहेस, ह्यावरून माझ्यावर तुझी कृपादृष्टी नाही असे दिसते; असे का?

ही वेळ मोशेसाठी एक परीक्षाच होती, ज्यातून त्याच्या स्वभावातील काही अशा गोष्टी उघड होतात ज्या अजूनही देवाच्या स्वभावाविषयी चुकीची समजूत दर्शवतात.

गणना ११:१४-१५ मला एकट्याला ह्या सर्व लोकांचा भार सहन होत नाही; ते मला फारच जड जात आहे. मला तू असेच वागवणार असलास तर मला एकदाचा मारून टाक; तुझी कृपादृष्टी माझ्यावर असली म्हणजे माझी दुर्दशा मला पाहावी लागणार नाही."

मोशे देवाला म्हणतो की, त्याला मारून टाकावे, म्हणजे या ओझ्यातून त्याला मुक्ती मिळेल. याआधी आपण पाहिलं आहे की एलियानेदेखील याचप्रकारची भावना इजबेलशी संबंधित प्रसंगी व्यक्त केली होती. ज्यांनी कधी संपूर्णपणे परिस्थितीने थकून, बेजार होऊन गेले आहेत, त्यांना मोशेच्या भावनांची सहज समज होईल. मात्र, यामध्ये देवावर आणि त्याच्या मार्गदर्शनावर विश्वास नसल्याचेही दर्शन होते. मोशेला मदत करण्यासाठी देवाने आज्ञा केली:

गणना ११:१६ परमेश्वर मोशेला म्हणाला, "तुझ्या माहितीतले इस्राएल लोकांचे जे वडील व अंमलदार आहेत त्यांच्यातून सत्तर जण निवडून त्यांना दर्शन मंडपाजवळ माझ्याकडे घेऊन ये. तेथे त्यांनी तुझ्याबरोबर उभे राहावे.

परंतु ही सत्तर लोकांची योजना ही देवाची मूळ योजना नव्हती. जर मोशेने देवाचे

सामर्थ्य आणि कृपेच्या अनुभवांवर विश्वास ठेवला असता, तर ही नियुक्ती आवश्यक ठरलीच नसती. जर तो पूर्ण विश्वासाने देवावर अवलंबून राहिला असता, तर देव त्याला सातत्याने मार्गदर्शन करत राहिला असता आणि प्रत्येक संकटासाठी त्याला सामर्थ्य देत राहिला असता.

या सत्तर लोकांची योजना गोष्ट घडल्यावर लगेचच एक समस्या निर्माण झाली — अहरोन आणि मरियम यांना वाटलं की त्यांच्यावर दुर्लक्ष झालं आहे, कारण मोशेने त्यांच्याशी सल्लामसलत न करता हे सत्तर लोक नियुक्त केले. (गणना १२). यामुळे आणखी अडचणी उद्भवल्या.

यानंतर परमेश्वराने इस्राएली लोकांना त्यांची मांस खाण्याची इच्छा पूर्ण करून दिली.

गणना ११:१८-२० तू लोकांना सांग की, 'उद्यासाठी तुम्ही स्वतःला शुद्ध करून घ्या म्हणजे तुम्हांला मांस खायला मिळेल.' 'आम्हांला खायला मांस कोण देईल आणि मिसर देशात आम्ही आपले बरे होतो,' हे तुमचे रडगाणे परमेश्वराच्या कानी गेले आहे, म्हणून परमेश्वर तुम्हांला मांस देणार आहे आणि तुम्ही ते खाल. तुम्ही ते केवळ एक दिवस, दोन दिवस, पाच दिवस, दहा दिवस, वीस दिवस खाल, एवढेच नव्हे, तर तुमच्या नाकातून निघेपर्यंत आणि तुम्हांला शिसारी येईपर्यंत तुम्ही ते महिनाभर खात राहाल; कारण तुमच्यामध्ये वसत असलेल्या परमेश्वराचा तुम्ही त्याग करून त्याच्यासमोर असे रडगाणे गाइले की, आम्ही मिसर देशातून निघालो तरी कशाला?"

स्तोत्र ७८:२६-२९ त्याने पूर्वेचा वारा आकाशात वाहवला, आणि आपल्या सामर्थ्याने दक्षिणेचा वारा आणला. त्याने त्यांच्यावर धुळीसारखा मांसाचा आणि समुद्राच्या वाळूसारखा पक्ष्यांचा वर्षाव केला; त्याने त्यांच्या छावणीमध्ये, त्यांच्या वस्तीभोवती ते पाडले. ते खाऊन ते अगदी तृप्त झाले; अशा रीतीने त्यांची इच्छा त्याने पुरवली.

अशाच प्रकारे, जेव्हा इस्राएल ने अरद नावाच्या कनानी राजाला मारण्याची शपथ केली, तेव्हाही देवाने त्यांची मागणी पूर्ण केली — जरी ती त्यांच्यासाठी योग्य नव्हती. आणि पुढे जेव्हा इस्राएलने इतर राष्ट्रांप्रमाणे आपल्यालाही राजा हवा आहे असं मागितले, तेव्हाही देवाने त्यांना राजा दिला.

१ शमुवेल ८:४-९ नंतर इस्राएलाचे सर्व वडील जमा होऊन रामा येथे शमुवेलाकडे आले. ते त्याला म्हणाले, "पाहा, आता तुम्ही वृद्ध झाला आहात आणि तुमच्या मार्गाने तुमचे पुत्र चालत नाहीत; तर आता इतर सर्व राष्ट्रांप्रमाणे आमचा न्यायनिवाडा करायला आमच्यावर एक राजा नेमा." "आमचा न्यायनिवाडा करायला आम्हांला एक राजा द्या," असे ते म्हणाले त्यामुळे शमुवेलास वाईट वाटले. मग शमुवेलाने परमेश्वराची प्रार्थना केली. तेव्हा परमेश्वर शमुवेलाला म्हणाला, "लोक जे तुला सांगत आहेत ते

सगळे ऐक; कारण त्यात ते तुझा धिक्कार करत नाहीत, तर मी त्यांचा राजा नसावे म्हणून ते माझाच धिक्कार करत आहेत. मी त्यांना मिसर देशातून बाहेर आणले त्या दिवसापासून आजपर्यंत माझ्याशी त्यांनी असेच वर्तन केले आहे; त्यांनी मला सोडून अन्य देवांची उपासना केली; तसेच ते तुझ्याशी वर्तन करत आहेत. तर आता त्यांचे म्हणणे ऐक; पण त्यांची चांगली कानउघाडणी कर आणि त्यांच्यावर जो राजा राज्य करील त्याची सत्ता कशी काय चालते ते त्यांना दाखवून दे."

होशेय १३:९-११ हे इस्राएला, जो मी तुझा साहाय्यकर्ता त्या माझ्यावर तू उलटलास, त्यामुळे तुझा नाश झाला. तुझ्या सर्व नगरांतून तुझा बचाव करणारा तुझा राजा कोठे गेला? ज्या तुझ्या शास्त्यांच्या बाबतीत तू म्हणावेस की, "मला राजा व अधिपती असावेत," ते कोठे गेले? मी तुझ्यावर कोपून तुला राजा दिला व तुझ्यावर रागावून तो काढून नेला.

आपण हे पाहतो की सत्तर लोकांची नेमणूक असो, किंवा मांस पाठवण्याची गोष्ट असो — या सगळ्यांत देवाने इस्राएलला त्यांच्या इच्छा पूर्ण करून दिल्या, जरी त्या त्यांच्या हितासाठी नव्हत्या.

दहशतीच्या मूर्तीचे प्रकाशन

यहेज्केलच्या माध्यमातून देव एक विलक्षण विधान करतो:

यहेज्केल १४:४-५ ह्याकरता त्यांच्याशी बोल; त्यांना सांग की प्रभू परमेश्वर म्हणतो, इस्राएल घराण्यातील जो कोणी आपल्या हृदयात मूर्ती वागवतो, आपले पापजनक अडखळण आपल्या नेत्रांसमोर ठेवतो आणि संदेष्ट्याकडे येतो त्याला माझे उत्तर त्याच्या मूर्तींच्या संख्येच्या मानाने मिळेल. येणेकरून मी इस्राएल घराण्याच्या हृदयास हात घालीन, कारण ते सर्व आपल्या मूर्तींमुळे मला परके झाले आहेत.

यहेज्केल १४ वर टीका करताना ॲडम क्लार्क लिहितात: "मी अनेक वेळा सांगितले आहे की, हिब्रू भाषेत एखादी गोष्ट देव करत आहे असे लिहिले जाते, जरी ती गोष्ट तो फक्त सहन करत असला किंवा परवानगी देत असला. कारण देवाचे राज्य इतके परिपूर्ण आणि सार्वभौम आहे की, त्याच्या इच्छेशिवाय किंवा परवानगीशिवाय अगदी लहानशी घटना सुद्धा घडू शकत नाही." *(– ॲडम क्लार्क यांची भाष्ये)*

यहेज्केल १४ मध्ये वर्णन केलेला जो तत्त्व आहे – की देव माणसांना त्यांच्या मूर्ती प्रमाणे उत्तर देतो – तो पुढील प्रसंगातही दिसून येतो:

निर्गम २३:२७ ज्या ज्या लोकांच्या विरुद्ध तू जाशील त्यांना मी आधीच दहशत घालून त्यांची फसगत करीन. तुझ्या सर्व शत्रूंना पाठ दाखवायला लावीन.

कनानमधील भोवतालच्या सर्व राष्ट्रांनी देवाबद्दल असा विचार केला होता की, तो सूड घेणारा व हत्यारा देव आहे. काही राष्ट्रे तर आपल्या देवांना खूश करण्यासाठी आपल्या मुलांचीही बलिदाने देत असत – यावरून त्यांची देवांविषयीची भीती आणि क्रूर दृष्टिकोन दिसून येतो. 'भय' हा शब्द निर्गम २३:२७ मध्ये 'मूर्ती' या अर्थाने वापरला गेला आहे, जसा तो यिर्मया ५०:३८ मध्ये वापरला आहे:

यिर्मया ५०:३८ त्याच्या जलप्रवाहांना झळ लागेल व ते सुकून जातील; कारण तो देश कोरीव मूर्तींचा आहे, त्यातील लोकांना मूर्तींचे वेड लागले आहे.

या राष्ट्रांनी मृत्यू आणि दहशतीच्या देवांची पूजा केली होती, म्हणून देवाने इस्राएलच्या पापामुळे त्यांना त्यांच्या स्वतःच्या कल्पित भीतीचा अनुभव येऊ दिला. पौलदेखील या मूर्तीपूजकांबाबत असे म्हणतो:

रोमकरांस १:३२ जे ह्या रीतीने वागतात ते मरणास पात्र आहेत, हा देवाचा निर्णय त्यांना ठाऊक असूनही ते स्वतः त्याच गोष्टी करत असतात; इतकेच केवळ नव्हे तर त्या करणाऱ्यांना संमतीही देतात.

कनानमधील राष्ट्रांच्या पापांमुळे त्यांच्या अंत:करणात अपराधभाव निर्माण झाला, ज्यातून त्यांना मृत्यू आणि नाशाची तीव्र भीती वाटू लागली. सैतानाने जेव्हा इस्राएलच्या मनात देव लोकांचा वध करायला सांगतो असा खोटा विश्वास बिंबवला, तेव्हा इस्राएलने या राष्ट्राचा वध करण्याचा निश्चय केला – कारण त्यावेळी देवाने त्या राष्ट्रांचे रक्षण करणे थांबवले होते, कारण त्यांचा पापाचा कटोरा भरून गेला होता. त्यामुळे, देवाने आधीच सांगितल्याप्रमाणे – त्यांनी ज्या खोट्या मूर्तींची पूजा केली होती, ज्यांच्यामुळे त्यांना भीती वाटायची, तोच दहशतवाद त्यांच्या वाट्याला आला. पण हा विनाश त्यांच्या स्वतःच्या हातून झाला नाही – तो इस्राएलच्या हातुन घडवून आला.

दया न दाखवता न्याय

इस्राएलला त्यांचीच इच्छा पूर्ण होईल असे परमेश्वर जेव्हा करू लागला, त्याची एक स्पष्ट खूण म्हणजे अनुवाद ७:२ मधील विधान:

अनुवाद ७:२ आणि तुझा देव परमेश्वर त्यांना तुझ्या हवाली करील व तू त्यांचा पराभव करशील, तेव्हा त्यांचा समूळ नाश कर; त्यांच्याशी करारमदार करू नकोस व त्यांच्यावर दया करू नकोस.

दुश्मनांचा पूर्ण संहार करण्याची ही आज्ञा, इस्राएलाने स्वतःच्या कल्पनेत तयार केलेल्या देवाच्या स्वरूपाशी सुसंगत होती, पण ती खऱ्या स्वर्गीय परमेश्वराच्या स्वभावाशी सुसंगत नव्हती. बायबल असे सांगते की, जो दुसऱ्यांवर दया करत नाही, त्याच्यावरही न्यायाच्या वेळी दया केली जाणार नाही.

याकोब २:१३ कारण ज्याने दया केली नाही त्याचा न्याय दयेवाचून होईल; दया न्यायावर विजय मिळवते.

हे वचन दोन प्रकारे समजता येते: एकतर, जे लोक स्वतः दया करत नाहीत, ते इतरांवरही निर्दयपणे न्याय करतात. दुसरे म्हणजे, ज्यांनी इतरांवर दया दाखवली नाही, त्यांना न्यायाच्या वेळी दया मिळणार नाही. अशा प्रकारचा दया शून्य न्याय हा सैतानाच्या मनोवृत्तीचा आरसा आहे.

पवित्र शास्त्र स्पष्टपणे दर्शवते की देव नेहमी दयाळू असतो:

निर्गम ३४:६ परमेश्वराने त्याच्या समोरून जाताना अशी घोषणा केली : "परमेश्वर, परमेश्वर, दयाळू व कृपाळू देव, मंदक्रोध, दयेचा व सत्याचा सागर

१ इतिहास १६:३४ परमेश्वराचे उपकारस्मरण करा, कारण तो चांगला आहे; त्याची दया सनातन आहे.

देवाचा न्याय हा कधीच त्याच्या दयेपासून वेगळा नसतो. दया विरहित न्याय ही सैतानाने बनवलेली एक खोटी संकल्पना आहे. हिब्रू विचारपद्धतीतील एक वैशिष्ट्य म्हणजे हिब्रू समांतरता – यात एका ओळीत दोन वाक्यांश समानार्थी असतात. खाली दिलेल्या वचनात "न्याय" आणि "निर्णय" या दोन शब्दांचा एकच अर्थ आहे, आणि "दया" व "सत्य" या दोन शब्दांचाही समानार्थाचा संदर्भ आहे:

स्तोत्र ८९:१४ नीती व न्याय ही तुझ्या राजासनाचा पाया आहेत; दया व सत्य तुझे सेवक आहेत.

इस्राएलांनी जेव्हा कनानाच्या राजाला ठार मारण्यासाठी देवापुढे नवस केला, तेव्हा ते सैतानाच्या आत्म्याने चालवले जात होते. ते वारंवार देवाविरुद्ध कुरकुरत होते, तक्रार करत होते आणि प्रत्येक संधीवर बंड करत होते. देवाने त्यांना सतत इशारे दिले, त्यांना त्याच्या आज्ञा पाळण्यासाठी प्रेरित केले:

अनुवाद ४:१ आता, अहो इस्राएल लोकहो, जे विधी व नियम मी तुम्हांला शिकवत आहे ते पाळावेत म्हणून तुम्ही ते ऐकून घ्या म्हणजे तुम्ही जिवंत राहाल आणि तुमच्या पूर्वजांचा देव परमेश्वर तुम्हांला जो देश देत आहे त्यात प्रवेश करून तो वतन करून घ्याल.

अनुवाद ८:१ जी आज्ञा मी आज तुम्हांला देत आहे ती सर्व काळजीपूर्वक पाळा, म्हणजे तुम्ही जगाल, बहुगुणित व्हाल आणि तुमच्या पूर्वजांना परमेश्वराने शपथ पूर्वक देऊ केलेल्या देशात प्रवेश करून तो वतन करून घ्याल.

पण इस्राएल ने देवाचे ऐकले नाही. त्यामुळे त्यांच्या मनात जे दयाशून्य न्यायाची इच्छा होती, त्यावर सैतान प्रभाव टाकू शकला. आणि मग देवाने त्यांना त्यांचीच इच्छा पूर्ण करून दिली – जरी ती देवाची मूळ योजना नव्हती. त्याचप्रमाणे, ज्यांना देवाची सुरक्षा मिळत नव्हती – त्या परकीय राष्ट्रांनाही त्यांच्या भीती प्रमाणे शिक्षा झाली. सैतानाने इस्राएललाच हत्यारे बनवले आणि त्यांच्याकडून कनानवासीयांचा संहार करवून घेतला. या सगळ्याचा उपयोग करून, सैतानाने लोकांच्या मनात देवाची एक चुकीची प्रतिमा तयार केली – एक असा देव जो निर्दयी आहे, लोकांचा संहार करतो आणि हत्या करतो. सैतान हा दाखला वापरत राहिला – लोकांना सांगत राहिला की परमेश्वराच्या नावावर युद्ध करा, दुश्मनांचा संहार करा. यामुळे विश्वासणारे लोकच रक्त सांडू लागले, आणि अविश्वासणाऱ्यांच्या डोळ्यात परमेश्वराचा द्वेष निर्माण झाला.

वैभवाची झलक

आपल्याला काही वचनांमधून देवाच्या मूळ योजनेचे दर्शन होते — ज्यामध्ये शत्रूंशी युद्ध करताना शस्त्रांचा वापर न करता त्यांचा पराभव करण्याचा मार्ग दाखवलेला आहे:

यहोशवा २४:११–१२ तुम्ही यार्देन नदी उतरून यरीहोस आला तेव्हा यरीहोच्या नागरिकांनी आणि अमोरी, परिज्जी, कनानी, हित्ती, गिर्गाशी, हिव्वी व यबूसी ह्यांनी तुमच्याशी लढाई केली आणि मी त्यांना तुमच्या हाती दिले. मी तुमच्या आघाडीस

गांधीलमाशा पाठवल्या व त्यांनी अमोऱ्यांचे दोन राजे तुमच्यापुढून हाकून दिले;

२ इतिहास २०:१७–२३ ह्या लढाईत तुम्हांला लढावे लागणार नाही; हे यहूदा, हे यरुशलेमे, तुम्ही स्थिर उभे राहा आणि परमेश्वर तुमचे कसे तारण करील ते पाहा.' घाबरू नका, कचरू नका; उद्या त्यांच्यावर चाल करून जा, कारण परमेश्वर तुमच्याबरोबर आहे." मग यहोशाफाट ने भूमीकडे तोंड करून मस्तक लववले, त्याप्रमाणेच सर्व यहूदी व यरुशलेम निवासी ह्यांनी परमेश्वराचे भजन करून त्याच्यापुढे दंडवत घातले. आणि कहाथी व कोरही ह्यांच्यातले काही लेवी उभे राहून इस्राएलचा देव परमेश्वर ह्याचे स्तवन उच्च स्वराने करू लागले. ते अगदी पहाटेस उठून तकोवाच्या अरण्यात जाण्यास निघाले; ते जाऊ लागले तेव्हा यहोशाफाट उभा राहून म्हणाला, "अहो यहूद्यांनो, अहो यरुशलेमनिवासी जनहो, ऐका; तुमचा देव परमेश्वर ह्याच्यावर विश्वास ठेवा म्हणजे तुम्ही खंबीर व्हाल; त्याच्या संदेष्ट्यांवर विश्वास ठेवा म्हणजे तुम्ही यशस्वी व्हाल." सैन्याबरोबर बाहेर जाताना 'परमेश्वराचा धन्यवाद करा, कारण त्याची दया सनातन आहे,' हे स्तोत्र पावित्र्याने मंडित होऊन गावे म्हणून त्याने प्रजेचा सल्ला घेऊन कित्येकांना त्या कामी नेमले. ते हे स्तोत्र गाऊन स्तवन करू लागले, तेव्हा अम्मोनी, मवाबी व सेईर पहाडातले लोक जे यहूदावर चाल करून येत होते त्यांना गाठण्यास परमेश्वराने दबा धरणारे बसवले व त्यांनी त्यांचा मोड केला. अम्मोनी व मवाबी सेईर पहाडातल्या लोकांची अगदी कत्तल करून त्यांचा विध्वंस करावा म्हणून त्यांच्यावर उठले; सेइरनिवाशांचा निःपात केल्यावर ते एकमेकांचा वध करू लागले.

यावरून दिसून येते की इस्राएल ने जेव्हा युद्ध करून कनानभूमी जिंकली, ती देवाची मूळ योजना नव्हती. इस्राएलाने वारंवार देवावर संशय घेतला — त्यांना वाटत होते की देव त्यांना ठार मारणार आहे आणि त्यांच्यावर देवाचे प्रेम नाही. या भीतीमुळे आणि अविश्वासामुळे, सैतानाने त्यांना फसवले आणि कनानातील तसेच इतर देशातील लोकांचा संहार करण्याचा नवस त्यांनी देवासमोरच मांडला. इस्राएल युद्धात विजय मिळाला खरा, पण त्यामागे सैतानाचा हेतू पूर्ण झाला — देवाच्या स्वभावाविषयी एक चुकीची प्रतिमा तयार झाली. शत्रूंवर विजय मिळवूनही इस्राएल हारले, कारण त्यांनी स्वतःला देवाच्या खोट्या स्वरूपाला अर्पण केले. त्या विजयामध्येच त्यांनी आपले पराभव ओढवून घेतले — आणि देवाबद्दलच्या खोट्या समजुतीचे गुलाम बनले.

;l.

ख्रिस्ताच्या प्रकाशात देवाला पाहणे

या शेवटच्या दिवसांमध्ये आपल्याला देवाच्या स्वभावाचे खरे स्वरूप पाहण्याची संधी दिली गेली आहे. येशू ख्रिस्ताच्या चेहऱ्यामध्ये आपण आपल्या स्वर्गीय पित्याची खरी मर्जी ओळखायला लागतो.

योहान १४:८-१० फिलिप्प त्याला म्हणाला, “प्रभूजी, आम्हांला पिता दाखवा म्हणजे आम्हांला पुरे आहे.” येशूने त्याला म्हटले : “फिलिप्पा, मी इतका काळ तुमच्याजवळ असूनही तू मला ओळखत नाहीस काय? ज्याने मला पाहिले आहे त्याने पित्याला पाहिले आहे; तर ‘आम्हांला पिता दाखवा’ असे तू कसे म्हणतोस? मी पित्यामध्ये व पिता माझ्यामध्ये आहे असा विश्वास तू धरत नाहीस काय? ज्या गोष्टी मी तुम्हांला सांगतो त्या मी आपल्या मनाच्या सांगत नाही; माझ्यामध्ये राहणारा पिता स्वतः ची कार्य करतो.

योहान १७:३-४ सार्वकालिक जीवन हेच आहे की, तू जो एकच खरा देव त्या तुला व ज्याला तू पाठवलेस त्या येशू ख्रिस्ताला त्यांनी ओळखावे. जे काम तू मला करायला दिलेस ते पुरे करून मी पृथ्वीवर तुझा गौरव केला आहे.

येशू हा “अदृश्य देवाचे प्रतिरूप आहे" (कलस्सै १:१५); आणि “त्याच्या गौरवाचे तेज व त्याच्या तत्त्वाचे प्रतिरूप” आहे (इब्री १:३). येशूने किती लोकांना तलवारीने मारले? किती लोकांना आगीत जाळले? त्याने किती मुलांना भाल्याने भोसकले? एकही नाही! जे सगळे अजूनही असा विचार करतात की देव माणसांचा प्राण घेण्यासाठी आला होता, त्यांनी येशूने काय सांगितले ते लक्षात घ्या:

लूक ९:५५-५६ परंतु त्याने वळून त्यांना धमकावले आणि म्हटले, “तुम्ही कोणत्या आत्म्याचे आहात हे तुम्हास ठाऊक नाही; कारण मनुष्याचा पुत्र मनुष्यांच्या जीवाचा नाश करायला नाही, तर त्यांना तारायला आला आहे.” मग ते दुसऱ्या गावाला गेले.

जोपर्यंत आपण हे खोटं मानत राहतो की देव स्वतः त्याच्या शत्रूंना ठार करतो, तोपर्यंत “याकोबाच्या संकटाच्या” काळात येशू आपल्याला शत्रू सारखा वाटेल आणि आपण त्याच्या आशीर्वादाआधीच त्याला सोडून देऊ. फक्त तेच लोक जे आपल्या पित्याला खरंच दयाळू समजतात, तेच त्या खोट्या पासून की देव एक क्रूर हुकूमशहा आहे - मुक्त राहू शकतील. शेवटच्या घटनांमध्ये याकोबाच्या संकटात मानवी मनामध्ये ही देवाविरुद्ध ची भीती आणि दुष्ट कल्पना पूर्णपणे उघड होईल (यिर्मया ३०:७); ही भीती—की देव वेगळ्या मताच्या लोकांना वैयक्तिकरित्या ठार करतो.

इस्राएल ने तलवारीने कनानवर मिळवलेला विजय — तोच विजय आपल्यासाठी पराभव ठरणार काय? की आपण आपल्या दयाळू पित्याला पाहू ज्याने लोकांना त्यांच्या इच्छेनुसार निवड करू दिली आणि त्यांच्या निवडीच्या परिणाम पर्यंत त्यांना पोहोचू दिलं? आज तुम्ही निवडा तुम्ही कोणाची सेवा करणार आहात. मी आणि माझं घराणं तर त्या सदैव दयाळू देवाची सेवा करू, जो चुकीला माफ करत नाही, पण गहू आणि गवत दोघांनाही एकत्र वाढू देतो जेणेकरून शेवटी प्रत्येकाच्या मनातील सत्य उघड होईल.

कनानवरील विजय

इस्राएलाने तलवारीने संपूर्ण राष्ट्रांचा नाश केला, तर मग हे ख्रिस्ताच्या शिकवणीशी कसं जुळतं?

मत्तय २६:५२: तेव्हा येशू त्याला म्हणाला, "तुझी तलवार परत जागच्या जागी घाल, कारण तलवार धरणारे सर्व जण तलवारीने नाश पावतील.

हे केवळ पुरुषांपुरतंच मर्यादित नव्हतं, तर स्त्रिया आणि लहान मुलंसुद्धा:

अनुवाद २:३४: त्या वेळी आपण त्याची सर्व नगरे घेतली आणि प्रत्येक नगराचा, त्यांतील पुरुष, स्त्रिया व मुलेबाळे ह्यांच्यासह समूळ नाश केला; आपण त्यांतला कोणीही शिल्लक ठेवला नाही;

इस्राएल खरंच देवाच्या स्वभावाशी जुळत होता का? ते पुन्हा पुन्हा का घाबरायचे की देव त्यांना वाळवंटात ठार मारण्यासाठीच घेऊन आला आहे? अब्राहामावर जेव्हा ती गडद भीतीची सावली आली होती, त्याचा काही संबंध त्याने आपल्या पुतण्याला वाचवण्यासाठी उचललेल्या तलवारीशी होता का?

लेवी आणि शिमोन यांनी शिकेमातील लोकांचा जो क्रूर संहार केला, त्याचा इस्राएलाने आपल्या शत्रूंचा पूर्ण नाश करण्याच्या निर्धारावर काही परिणाम झाला असेल काय?

तुम्हाला हे जाणून घेणं आवश्यक आहे का? जर आपण हे जाणून घेतलं नाहीस, तर येशू संकटाच्या काळात याकोबाकडे जसा आला तसाच आपल्याकडेही येईल पण आपण त्याला शत्रू समजू काय? केवळ देवाच्या दयेमध्ये पूर्ण विश्वास ठेवूनच याकोबाने विजय मिळवला, आणि तो खरा इस्राएल ठरला.